

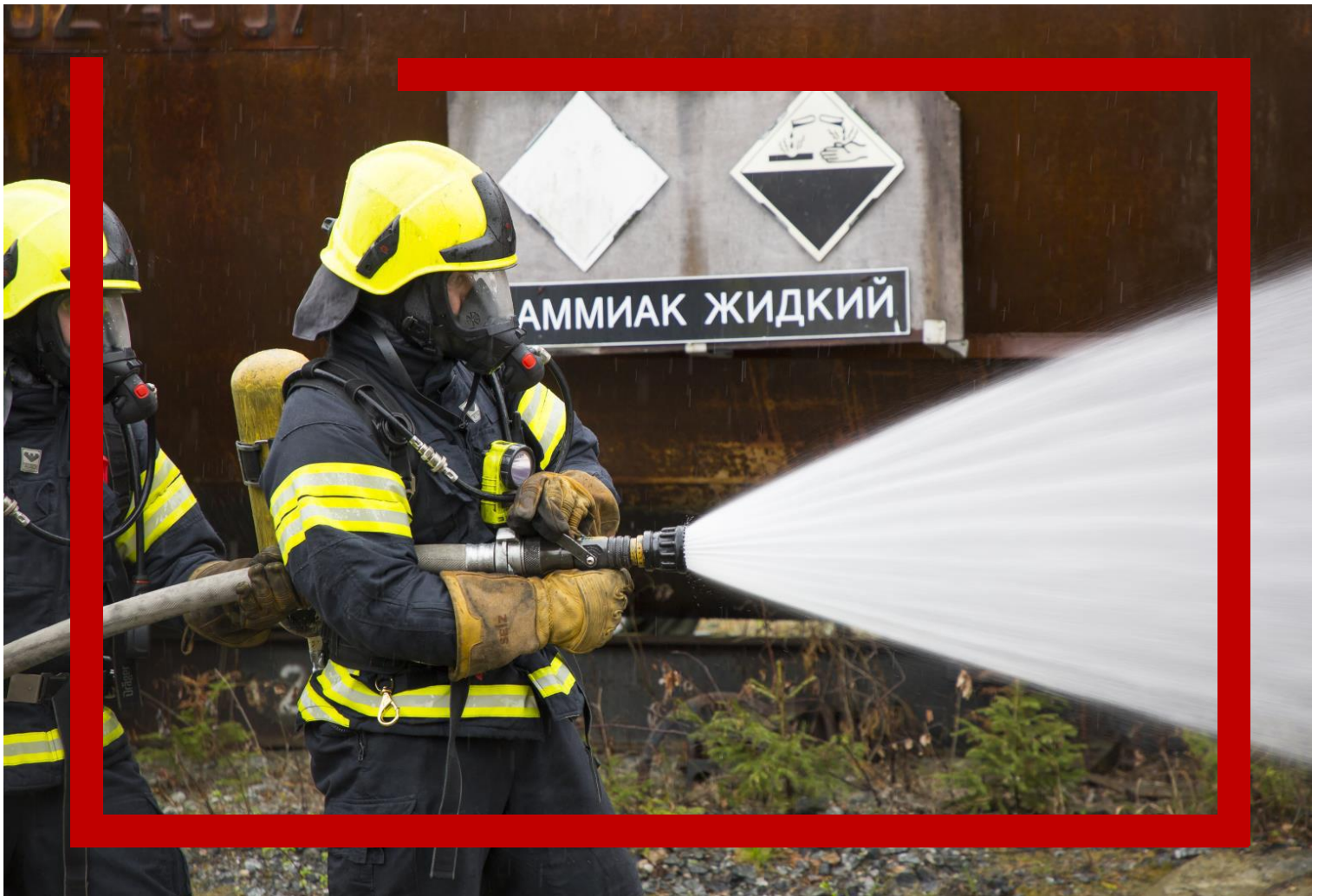
PELASTUSOPISTO

Utbildningssystem och läroplan för avtalspersonal

2021

15.2.2021

PeODno-2021-110

Innehåll

1	Avtalspersonalens utbildningssystem och läroplan	9
1.1	Inledning.....	9
1.1.1	Avtalsbrandkårernas uppdrag och betydelse inom räddningsverksamheten	10
1.1.2	Värdegrund för avtalspersonalens studier	10
1.1.3	Bakgrunden till uppbyggnaden av avtalspersonalens utbildningssystem	11
1.2	Lagstiftning som grund för Räddningsinstitutets läroplan för avtalspersonal.....	12
1.2.1	Studier i enlighet med Räddningsinstitutets läroplan	13
1.2.2	Övergångsperiod.....	13
1.3	Responsystemet.....	13
1.4	Utbildningssystemet för avtalspersonal som deltar i räddningsverksamhet.....	14
1.4.1	Den pedagogiska tanken bakom utbildningssystemet	14
1.4.2	Utbildningssystemet för avtalspersonalen	17
1.4.3	Läroplan för utbildning av avtalspersonal 2021.....	17
1.4.4	Utbildningssystemet för avtalspersonalen, läroplan för 2021-2023	18
1.5	Läroplanens terminologi	18
1.6	Kunskapsmässiga målsättningar	23
1.6.1	Koulumaali	24
1.7	Allmänna direktiv för studier på kurserna för avtalspersonal	25
1.7.1	Kurslitteratur och material.....	25
1.7.2	Tillvägagångssätt och lärometoder.....	25
1.7.3	Utvärdering av kunskaperna	25
1.7.4	Frånvaro	25
1.7.5	Avbrytande av kursen	25
2	Läroplan för ansvarsutbildare för avtalspersonalen (1 sp).....	27
2.1	Utbildning av ansvarsutbildare	27
2.1.1	Ansvarsutbildarens arbetsbeskrivning.....	27
2.1.2	Värdegrunderna för ansvarsutbildarens studier.....	27
2.1.3	Ansvarsutbildarens ställning och uppgifter inom utbildningssystemet.....	28
2.1.4	Inträdeskrav till utbildningen för ansvarsutbildare	29
2.1.5	Identifiering och validering av tidigare inhämtad kunskap och kompetens (AHOT)	29
2.1.6	Licens för ansvarsutbildare	29
2.1.7	Utbildarregister över ansvarsutbildare	30

2.2	Kursbeskrivning för den pedagogiska utbildningen för ansvarsutbildare.....	30
2.2.1	Omfattning	30
2.2.2	Kunskapsmålsättningar	31
2.2.3	Innehåll och lärometoder	31
2.2.4	Tillvägagångssätt / lärometoder	31
2.2.5	Utvärdering av kunskaperna	32
2.2.6	Kompetenskrav	32
2.2.7	Belastning.....	32
2.2.8	Kurslitteratur och material.....	32
2.3	Allmänna anvisningar	33
2.3.1	Efter kursen	33
2.3.2	Rättelseyrkan	33
3	Läroplan för Grundkurs i räddningsverksamhet för avtalspersonal (3 sp).....	34
3.1	Grundkurs i räddningsverksamhet	34
3.2	Inträdeskrav till Grundkurs i räddningsverksamhet.....	34
3.2.1	Introduktionen innan kursen	36
3.3	Beskrivning av grundkursen i räddningsverksamhet	36
3.3.1	Omfattning	36
3.3.2	Kunskapsmålsättningar	37
3.3.3	Innehåll.....	37
3.3.4	Belastningen.....	38
3.3.5	Efter kursen	38
4	Läroplan för Kurs i rökdykning för avtalspersonal (2 sp).....	39
4.1	Inledning.....	39
4.2	Inträdeskrav till kursen i rökdykning	39
4.3	Beskrivning av kursen i rökdykning	41
4.3.1	Omfattning	41
4.3.2	Kunskapsmålsättningar	41
4.3.3	Innehåll.....	42
4.3.4	Belastningen.....	42
4.3.5	Efter kursen	42
5	Läroplan för kurs i arbete på område med risk för fall (PVAT-1) (1 sp).....	43
5.1	Inledning.....	43
5.2	Inträdeskrav till kursen i arbete på område med risk för fall.....	43

5.3	Beskrivning av kursen i arbete på område med risk för fall.....	44
5.3.1	Omfattning	45
5.3.2	Kunskapsmålsättningar	45
5.3.3	Innehåll.....	45
5.3.4	Belastningen.....	46
6	Läroplan för Kurs för vägtrafikeräddning vid olycka med personbil (TIPE-1) (1 sp).....	47
6.1	Inledning.....	47
6.2	Inträdeskrav till kursen för vägtrafikeräddning vid olycka med personbil.....	47
6.3	Beskrivning av kursen för vägtrafikeräddning vid olycka med personbil.....	48
6.3.1	Omfattning	48
6.3.2	Kunskapsmålsättningar	48
6.3.3	Innehåll.....	49
6.3.4	Belastningen.....	49
7	Läroplan, kurs i ytbärgning (PIPE) (1 sp).....	50
7.1	Inledning.....	50
7.2	Inträdeskrav till kursen i ytbärgning.....	50
7.3	Beskrivning av kursen i ytbärgning.....	51
7.3.1	Omfattning	51
7.3.2	Kunskapsmålsättningar	51
7.3.3	Innehåll.....	52
7.3.4	Belastningen.....	52
7.4	Efter kursen	53
8	Läroplan för avtalsbrandkårernas befälskurs (4 sp)	54
8.1	Allmänt	54
8.1.1	Inträdeskrav till avtalspersonalens befälskurs.....	54
8.1.2	Identifiering och validering av tidigare inhämtad kunskap och kompetens (AHOT)	54
8.2	Arbetsbilden för avtalsbrandkårernas chef.....	55
8.3	Målsättningarna för avtalsbrandkårernas befälskurs	56
8.3.1	Värdegrunden för avtalsbrandkårernas befälskurs	56
8.3.2	Kunskapsmässig målsättning	57
8.3.3	Målsättningar för avtalsbrandkårernas befälskurs.....	58
8.4	Undervisningsmetoder vid utbildningen av avtalsbrandkårernas befäl	59
8.5	Avtalsbrandkårernas befälskurs.....	59
8.5.1	Förverkligandet av läroplanen för avtalsbrandkårernas befälskurs	59

8.5.2	Utbildningsavsnitt för avtalsbrandkårens befälskurs	60
8.6	Lagstiftning gällande räddningsväsendet och administrativt system (12 h).....	61
8.6.1	Kunskapsmålsättningar	61
8.6.2	Innehåll.....	61
8.6.3	Studiemetoder	61
8.6.4	Studiematerial och -omgivning	61
8.7	Brandkårsavtalet och dess åligganden samt personal i bisysslas ställning som räddningsverkets arbetstagare (12 h)	61
8.7.1	Kunskapsmålsättningar	61
8.7.2	Innehåll.....	62
8.7.3	Studiemetoder	62
8.7.4	Studiematerial och -omgivning	62
8.8	Planering av avtalsbrandkårens verksamhet, riskhantering och arbets säkerhet inom avtalsbrandkårsverksamheten (24 h).....	62
8.8.1	Kunskapsmålsättningar	62
8.8.2	Innehåll.....	62
8.8.3	Studiemetoder	63
8.8.4	Studiematerial och -omgivning	63
8.9	Ledning och organisation; personalledning (24 h).....	63
8.9.1	Kunskapsmålsättningar	63
8.9.2	Innehåll.....	63
8.9.3	Studiemetoder	63
8.9.4	Studiematerial och -omgivning	63
8.10	Ledning av räddningsverksamhet och information (16 h)	64
8.10.1	Kunskapsmålsättningar	64
8.10.2	Innehåll.....	64
8.10.3	Studiemetoder	64
8.10.4	Studiematerial och -omgivning	64
8.11	Planering och ledning av säkerhetsinformation samt befälsetikett och uppförande (8 h) 65	
8.11.1	Kunskapsmålsättningar	65
8.11.2	Innehåll.....	65
8.11.3	Studiemetoder	65
8.11.4	Studiematerial och utbildningsomgivning	65

8.12	Det regionala räddningsverkets verksamhet och centrala dokument samt räddningsbranschens organisationer (4 h).....	65
8.12.1	Kunskapsmålsättningar	65
8.12.2	Innehåll.....	66
8.12.3	Studiemetoder	66
8.12.4	Studiematerial och -omgivning	66
8.13	Grunderna i samhällets beredskap och räddningsverkets roll och åligganden för att ordna beredskapen (8 h).....	66
8.13.1	Kunskapsmålsättningar	66
8.13.2	Innehåll.....	66
8.13.3	Studiemetoder	66
8.13.4	Studiematerial och -omgivning	66
8.14	Anvisningar för studierna	67
8.14.1	Utförandet.....	67
8.14.2	Utvärdering av avtalsbrandkårens befälskurs och registrering	67
8.14.3	Rättelseyrkan	68
9	Läroplan för kurs för industribrandchef i bisyssla (6 sp)	69
9.1	Allmänt	69
9.2	Inträdeskrav till kursen för industribrandchef i bisyssla	69
9.3	Identifiering och validering av tidigare inhämtad kunskap och kompetens (AHOT)	69
9.4	Arbetsbilden för industribrandchef i bisyssla.....	70
9.5	Målsättningarna för kursen för industribrandchef i bisyssla	71
9.5.1	Värdegrunden för utbildningen av industribrandchef i bisyssla.....	71
9.5.2	Kunskapsmässig målsättning	71
9.5.3	Målsättningar för kursen för industribrandchef i bisyssla	72
9.6	Undervisningsmetoder vid utbildningen av industribrandchef i bisyssla	73
9.7	Kurs för industribrandchef i bisyssla	73
9.7.1	Förverkligandet av läroplanen för kursen för industribrandchef i bisyssla	74
9.7.2	Utbildningsavsnitt för kursen för industribrandchef i bisyssla	74
9.8	Förebyggande av olyckor (2,5 sp).....	74
9.8.1	Kunskapsmålsättningar	74
9.8.2	Innehåll.....	74
9.8.3	Studiemetoder	74
9.8.4	Studiematerial och utbildningsomgivning	75

9.9	Räddningsverksamhet (2,5 sp).....	75
9.9.1	Kunskapsmålsättningar.....	75
9.9.2	Innehåll.....	75
9.9.3	Studiemetoder.....	75
9.9.4	Studiematerial och utbildningsomgivning.....	75
9.10	Ledning och administration (1 sp).....	75
9.10.1	Kunskapsmålsättningar.....	75
9.10.2	Innehåll.....	76
9.10.3	Studiemetoder.....	76
9.10.4	Studiematerial och utbildningsomgivning.....	76
9.11	Anvisningar för studierna.....	76
9.11.1	Utförandet.....	76
9.11.2	Utvärdering av kursen för industribrandchef i bisyssla och registrering.....	76
9.11.3	Rättelseyrkan.....	77
10	Källor.....	78
BILAGA 1: Anvisning för utvärdering av lämplighetstester.....		79
Förmåga att fungera i trånga och mörka utrymmen.....		79
Förmåga att fungera på ett område med risk för fall.....		80
Allmänt om fobier.....		81

Version	Godkänd, datum	Förändringar
1.0	14.2.2020	
2.0	18.2.2020	5.6.2. Befälskurs för avtalspersonalen; utbildningsavsnittens namn och timantal har preciserats.

Svensk text: FSBR, Anders Ehrnsten

1 Avtalspersonalens utbildningssystem och läroplan

1.1 Inledning

Inrikesministeriet gav i ett brev daterat den 24.04.2017 ett uppdrag åt Räddningsinstitutet att starta upp åtgärder för att utveckla utbildningen för avtalsbrandkårernas personal. Ett nytt uppdrag för Räddningsinstitutet är att fr.o.m. 1.1.2019 ansvara för att ta fram, upprätthålla och utveckla läroplanerna, att sköta utbildarutbildningen, att upprätthålla ett register över utbildarna samt att producera utbildningsmaterial för deltidspersonal och avtalsbrandkårenas personal och övriga sammanslutningars personal som gjort avtal i enlighet med räddningslagen (379/2011) §2, moment 1, punkt 5 om deltagande i räddningsverksamheten.

Dessutom gav inrikesministeriet uppdrag åt Räddningsinstitutet att grunda ett permanent utvecklingsnätverk för utbildningen av avtalsbrandkårerna. Närverkets uppdrag är att stöda utvecklingen av läroplanerna för avtalsbrandkårenas personal. Till utvecklingsnätverket kallades fr.o.m. 1.1.2020 följande personer:

Mika Hyvärinen, Lapplands Räddningsverk

Petteri Jokelainen, Älvdalarnas Räddningsverk

Mari Latvala, Huittisten VPK

Aleksi Peurala, Finlands Avtalsbrandkårers förbund r.f. (SSPL)

Jaakko Linko, Stora Enso Oyj

Markku Savolainen, Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland (SPEK)

Jaana Turunen, Finlands Brandbefälsförbund (SPPL)

Johanna Vuorensyrjä, Nylands Räddningsförbund r.f.

Räddningsinstitutets utbildningschef Minna Hirvonen fungerar som ordförande för utvecklingsnätverket och planerare Kirmo Savolainen fungerar som sekreterare. Utvecklingsnätverkets sammansättning byts ut på ett välavvägt sätt.

Utvecklingsnätverkets åsikter får rikligt med utrymme och de styr å sin sida planeringen. Dessutom har Räddningsinstitutet ett utbrett kontaktnät av intressegrupper vars sakkunskap kan utnyttjas för att utveckla systemet. När det gäller utvecklingsarbetet av utbildningssystemet och läroplanerna har Räddningsinstitutets planerare för avtalsbrandkårernas utbildningssystem, utbildningsinriktningarna, teamen samt de ansvariga lärarna i substansämnen en central roll. Räddningsinstitutet utnyttjar sin mångsidiga professionella organisation och allmänt godtagbara praxis i sitt arbete. Man har också använt sig av rapporten ”Esitys pelastuslaitosten pelastustoimintaan osallistuvan sopimushenkilöstön opetusuunnitelmaksi” (14.12.2019) som den av Inrikesministeriet tillsatta arbetsgruppen gjort, samt annat färdigt material som stöd vid utvecklande av läroplaner i sitt arbete.

1.1.1 Avtalsbrandkårernas uppdrag och betydelse inom räddningsverksamheten

Målsättningen i räddningslagen är att förbättra människornas säkerhet och att minska på olyckorna. Målsättningen med lagen är också, att då en olycka hotar eller har skett skall människor räddas, vitala funktioner tryggas och följderna av olyckan skall begränsas på ett effektivt sätt. Inom verksamheten förbereder man sig också olika störningar och inför undantagsförhållanden. För att förebygga olyckor och för att upprätthålla säkerheten samarbetar räddningsväsendet med de övriga myndigheterna samt med samfund och personer som verkar på området.

Inrikesministeriet leder och övervakar räddningsväsendet. Det regionala räddningsväsendet ansvarar för räddningsverksamheten på området utgående från servicenivåbeslutet, som baserar sig på den gjorda riskanalysen för området. Räddningsverkets uppgift är att ta hand om räddningsverksamheten och övriga uppgifter på sitt område i enlighet med stadgandena i räddningslagen.

Det regionala räddningsväsendet kan som hjälp vid räddningsverksamheten använda frivilliga brandkårer, anstaltbrandkårer, industribrandkårer, militärbrandkårer (avtalsbrandkårer) eller andra samfund som fungerar inom räddningsbranschen enligt vad man kommer överens om. Det finns olika typer av avtalsbrandkårer (beredskapsbrandkår, kompletteringsbrandkår, stödbrandkår, annan brandkår) som har gjort avtal med räddningsverket i enlighet med sin beredskapsnivå. I Finland finns ca 700 avtalsbrandkårer som består av FBK avtalskårer, avtalsbrandkårer med personliga avtal (arbetsavtal) och arbetsplatsbrandkårer som gjort ett avtal. Industri- och anstaltbrandkårernas uppgift är oftast att koncentrera sig på de egna och avtalsparternas risker i industrianläggningarna samt det förebyggande arbetet i denna miljö, men dessa brandkårer kan också ha gjort ett räddningsavtal med områdets räddningsverk.

Avtalsbrandkårernas uppdrag varierar enligt verksamhetsområdet och sammansättning av brandkårens operativa grupp. Avtalsbrandkårerna utför i allmänhet alla typer av larmuppdrag inom räddningsväsendet. Dessutom utför ca 400 avtalsbrandkårer första insats uppdrag. Den första insats verksamhet som utförs av avtalsbrandkårerna, som en del av akutvården, har på många områden blivit en viktig del av akutvårdstjänsterna. Förutom larmuppdrag deltar avtalsbrandkårerna också i säkerhetsupplysningsverksamheten. Ca 4 000 personer i huvudsyssla samt 15 000 avtalsbrandkårister deltar i den operativa verksamheten. Avtalsbrandkårerna deltar i ca 42 % av de årliga larmuppdragen som räddningsväsendet utför. Avtalsbrandkårernas uppdrag och den avtalsgilla starttiden varierar från brandkår till brandkår.

I ett glest bebyggt land som Finland är det oundgängligt att använda sig av avtalsbrandkårer och personal i bisyssla för att kunna arrangera ett effektivt räddningsväsende. Avtalsbrandkårerna sköter den första starten på ett område som motsvarar ca 90 % av landets totala area. På resten av området stöder avtalsbrandkårerna heltidsbrandkåren eller fungerar självständigt vid uppdrag som sker samtidigt. Avtalsbrandkårerna är en central resurs med vars hjälp man kan trygga räddningsväsendets tjänster jämnt i hela landet. Den frivilliga personalen och personalen i bisyssla utgör också en viktig del av räddningsverkets personal vid undantagsförhållanden.

1.1.2 Värdegrund för avtalspersonalens studier

Räddningsverken behöver personal som har färdigheter och vilja att kontinuerligt utbilda sig och på så vis ha förutsättningar att förnya sitt eget kunnande. Med kunnande förstår man allt oftare att man

behärskar omfattande arbets- och verksamhetshelheter. Jämsides med det omfattande kunnandet förutsätter man oftast också ett starkt specialkunnande samt en personlig förbindelse att utveckla sig själv, gruppen och samfundet. Organisationerna blir plattare och beslutstagandet splittras vilket är utmanande. De sakkunnigas ansvar framhävs.

Personaltillväxt och utveckling är en kontinuerlig personlig inlärningsprocess: vid sidan av utvecklande av räddningsväsendets grunder för kunskap och färdigheter är det också viktigt att vara öppen för att förstå förändringar inom föreställningar, inställningar och värderingar. Förutom en stadig grund behövs allt oftare för uppdragen och verksamheten processliknande, tekniska och av räddningsväsendets kunnande oberoende allmänna färdigheter som t.ex. beredskap att utveckla praxis och att anamma nya verksamhetsätt som hjälper till att behärska osäkerheten i ett föränderligt samhälle och arbetsliv, förmåga att utvärdera och utveckla sina egna färdigheter att växelverka, förmåga till ett gott professionellt samarbete med andra, beredskap att styra, stöda och uppmuntra personalen att utnyttja sitt eget kunnande och att utveckla sina färdigheter, förmåga att gestalta det framtida samhället och att väcka initiativrikedom för att förändra föråldrade eller icke fungerande praxis

Personalens kunnande är också kunskap om värderingar: att förbinda sig till räddningsväsendets värderingar hjälper till att kunna handla rätt i yrket, arbetslivet och samhället. Medmänskligt, professionellt och naturligt – tillsammans.

1.1.3 Bakgrunden till uppbyggnaden av avtalspersonalens utbildningssystem

Räddningsinstitutet har byggt upp utbildningssystemet så, att det svarar på de centrala kunskapsmålsättningarna för avtalspersonalen. De centrala utbildningshelheterna har samlats till delar i utbildningssystemet som gäller räddningsverksamheten, såväl för manskaps-, underbefäls- som befälsnivån; detta möjliggör en enhetlig nivå på kunnandet inom räddningsverksamheten för de huvudsakliga uppdragen inom verksamheten. Utbildningssystemets kurser och kursernas innehåll ger en möjlighet att också beakta de regionala skillnaderna inom räddningsväsendet, även för avtalspersonalens del. Utbildarutbildningen, dvs. utbildningen av ansvarsutbildare, stärker det pedagogiska och didaktiska kunnandet och tryggar på så sätt elevernas inläring och att man uppnår målsättningarna vad som gäller räddningsverksamheten inom utbildningssystemet. Genom att utbilda ansvarsutbildare strävar man också till att garantera kvaliteten på utbildningen oberoende av var i Finland man håller kurser i räddningsverksamhet i fortsättningen.

Utbildningssystemet för avtalspersonalen bildar en naturlig kontinuitet både horisontellt och vertikalt. Man inleder utbildningen på manskapsnivå, där det är möjligt att, beroende på områdets behov, att utbilda sig för olika uppdrag. Den vertikala karriärstegen kan skarvas i via underbefälsutbildningen fram till utbildning för avtalsbrandkårernas befäl.

Läroplanerna görs upp och godkänns samtidigt med de övriga läroplanerna på Räddningsinstitutet. På detta sätt säkerställer man att målsättning för utbildningen på Räddningsinstitutets timundervisning och avtalspersonalens utbildning är synkroniserade med varandra och att båda utbildningar utvecklas samtidigt så de svarar mot verksamhetens behov. Speciellt beaktas skärskådande av grunderna för utbildningshelheten (kunskapsbehov och målsättningar för de olika kunskapsnivåerna som kan härledas från behoven, pedagogiska lösningar osv.) när man gör upp läroplanerna. Läroplanen utvecklas kontinuerligt. I läroplanen för avtalspersonalen beskriver man tydligare än tidigare och på ett mera systematiskt och gemensamt sätt de olika kursernas kunskapsmål. Beskrivningarna för de olika ut-

bildningsavsnitten skrivs så, att man kan använda nya utförande och göra andra nödvändiga förändringar inom avsnittet utan att man behöver göra förändringar i den godkända läroplanen gällande just det avsnittet. Dessutom betonas mera än tidigare integrering av olika ämnesshelheter samt integrering och kontinuitet mellan olika kurser vid planeringsprocessen gällande läroplanen.

1.2 Lagstiftning som grund för Räddningsinstitutets läroplan för avtalspersonal

I **Räddningslagens (379/2011) § 2** stadgas följande:

I denna lag avses med:

- 1) **räddningsväsende** ett uppgiftsområde som består av förebyggande av eldsvådor och andra olyckor samt av räddningsverksamhet;
- 2) **räddningsverksamhet** brådskande uppgifter som syftar till att rädda och skydda människor, egendom och miljön när en olycka är överhängande eller inträffar samt till att begränsa de skador som olyckan orsakar och lindra följderna av olyckan;
- 5) **avtalsbrandkår** frivillig brandkår, anstaltsbrandkår, industribrandkår eller militärbrandkår som hör till räddningsväsendets system och som har slutit ett avtal med räddningsverket om utförande av uppgifter som hör till räddningsverksamheten.

Enligt **Räddningslagens § 56** skall räddningsverket se till, att dess personal i bisyssla och personalen hos en avtalsbrandkår och andra sammanslutningar som ingått avtal har sådan utbildning som avses i 57 § 2 mom.

I **Räddningslagens § 57** stadgas, att av personer i bisyssla och de personer som hör till avtalsbrandkårer eller till andra sammanslutningar som deltar i räddningsverksamhet och som ingått avtal krävs utbildning i enlighet med Räddningsinstitutets läroplan för deltagande i räddningsverksamheten.

Närmare bestämmelser om de examina och den utbildning som avses i 1 och 2 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

I **Statsrådets förordning om räddningsväsendet (407/2011) § 7** slår man fast att:

Behörighet för personal i bisyssla och personal i avtalsbrandkårer som deltar i räddningsverksamhet som avses i 57 § 2 mom. i räddningslagen samt personer som hör till avtalsbrandkårer krävs det att:

- 1) den som deltar i släcknings- och räddningsarbetet har genomgått minst en sådan kurs i släckningsarbete som följer en av Räddningsinstitutet fastställd läroplan,
- 2) den som hör till befäl och underbefäl och som deltar i släcknings- och räddningsarbetet har genomgått minst kursen för enhetschefer som följer en av Räddningsinstitutet fastställd läroplan eller har avlagt yrkesexamen för räddningsbranschen,
- 3) den som är brandkårschef, vid en sådan läroanstalt som avses i 55 § i räddningslagen, har genomgått minst kursen för avtalsbrandkårschefer eller grundkursen för industribrandchefer i bisyssla eller har avlagt en sådan examen som avses i 6 § 1 mom. 2 eller 3 punkten i denna förordning.

Av personer som deltar i räddningsdykningsuppdrag krävs det dessutom att de har genomgått en kurs som följer en av Räddningsinstitutet fastställd läroplan och som krävs för uppgiften.

1.2.1 Studier i enlighet med Räddningsinstitutets läroplan

I räddningslagens § 57 konstaterar man, att av personer i bisyssla och de personer som hör till avtalsbrandkårer eller till andra sammanslutningar som ingått avtal krävs utbildning i enlighet med Räddningsinstitutets läroplan för deltagande i räddningsverksamheten.

Gällande i statsrådets förordning om räddningsverksamhet (§ 7 mom. 1) avsedd kurs i släckningsarbete förverkligas följande studier som följer Räddningsinstitutet fastställda läroplan: Grundkurs i räddningsverksamhet.

Gällande i statsrådets förordning om räddningsverksamhet (§ 7 mom. 2) avsedd kurs för enhetschefer förverkligas följande studier som följer Räddningsinstitutet fastställda läroplan: Gruppchefskurs.

1.2.2 Övergångsperiod

Ansvar för avtalspersonalens utbildningssystem övergick till Räddningsinstitutet 1.1.2019. Räddningsinstitutet har med Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland (SPEK) kommit överens om arrangemangen under övergångsperioden 2019-2023. Under övergångsperioden går man framåt med den nya läroplanens utbildningshelheter delvis parallellt med den gamla läroplanen. För utbildningen av avtalspersonal tillämpas den av Räddningsinstitutet godkända läroplanen (PeO Dno/2013/954) och material som gjorts av SPEK tills dess att det material som Räddningsinstitutet producerar färdigställs samt tills utbildningen för varje kurs blir färdig. De av SPEK utbildade kursledarna har rätt att fungera som ansvarsutbildare när de anmält sig till Räddningsinstitutets utbildarregister över ansvarsutbildare. Kursledarna skall utföra utbildningen för ansvarsutbildare till slutet av 2021.

SPEK upprätthåller kursmaterialet och utbildningsportalen tills kursmaterialet som Räddningsinstitutet producerar är färdigt och tills utbildningen för de olika kurserna är färdig. Räddningsinstitutets kursmaterial skall tas i bruk senast året efter det att materialet färdigställts. Från början av 2021 tas Grundkurs i räddningsverksamhet samt Kurs i rökdykning i kraft. Under hösten 2021 tas följande kurser i bruk: Arbete på områden med risk för fall, Vägtrafikeräddning vid olyckor med personbil och Kurs i yträddning.

1.3 Responssystemet

Räddningsinstitutet använder ett systematiskt responssystem för att man med utbildningssystemet för avtalspersonalen skall kunna svara mot de kunskapsmålsättningar som uppstår pga. de regionala kunskapsbehoven, samt för att kunna säkerställa en kvalitativt jämn och högklassig utbildning oberoende av ort och utbildare.

Räddningsinstitutet samlar direkt via Webropool-systemet in respons över den utbildning det själv arrangerar. Till denna del hör utbildningshelheterna för ansvarsutbildarna samt för befälsutbildningen. Responsen hanteras i enlighet med Räddningsinstitutets processer.

Räddningsinstitutet samlar in respons om ansvarsutbildarnas utbildningsverksamhet direkt via Moodle-omgivningen som utbildarna har tillgång till. Ansvarsutbildarna väntas analysera den respons de fått från eleverna och utveckla sin egen verksamhet utgående från denna respons. Räddningsinstitutet behandlar regelbundet den respons varje ansvarsutbildare har fått. Räddningsinstitutet samlar också regelbunden respons över ansvarsutbildarnas verksamhet från de instanser som ordnar utbildningen. Responsen hanteras i enlighet med Räddningsinstitutets processer. Responsen kan ha inverkan på för hur lång tid ansvarsutbildarens licens är i kraft.

Som hjälp för att utveckla läroplanen, planerna för genomförandet samt kursmaterialet som finns i Moodle-plattformen används responsen som fås in både av eleverna och ansvarsutbildarna.

Dessutom samlar man också in respons från de andra kurserna i utbildningssystemet. Räddningsinstitutets elevtjänster samlar in respons med Webpool-förfrågningar. Avsikten med dessa är att utveckla kurserna och hela utbildningssystemet för avtalsbrandkårernas personal.

1.4 Utbildningssystemet för avtalspersonal som deltar i räddningsverksamhet

1.4.1 Den pedagogiska tanken bakom utbildningssystemet

Vid förändringar i inlärningsmiljön är det fråga om förändringar i samhället, utvecklingen inom synen på utbildning och förändringar inom didaktiken som betonar ett problemlösande, undersökande lärande som görs utifrån elevens behov, social växelverkan, inläring genom samarbete och individuellt arbete samt att inläringen flyttar sig eller skapar nätverk även utanför ett klassiskt klassrum. Förutom den fysiska dimensionen hör även en social, teknisk, lokal och didaktisk dimension till inlärningsomgivningen, samt även en kulturell dimension i ett mångkulturellt samhälle (Manninen, osv. 2007)

Man kan granska och förklara inläringen ur olika teoretiska synvinklar. Det finns rikligt av på detta sätt framtagna inläringsteorier och man kan klassificera dessa på många olika sätt. Tabellen på nästa sida presenterar de mest centrala teorierna är från en publikation gjord av Lindblom-Ylänne och Nevgi (2003). Utgående från de olika inläringsteserna bildar läraren och eleven en egen personlig uppfattning om vad inläring är.

Baserande sig på Räddningsinstitutets strategiska linjedragning ser Räddningsinstitutet att inläringen bygger på det socio konstruktiva inlärnings begreppet, där inläringen är ett socialt och kulturellt fenomen. Kunskap och kunnande bygger via erfarenheter på det man tidigare lärt sig genom en social växelverkan. Eleven är en aktiv och ansvarstagande aktör och inläringen är inriktad på målet och målsättningarna, inläringen sker samhälleligt och kopplat till yrkesmässiga kontexter. Förutom de teoretiska kunskaperna lär man sig genom att göra saker så, att eleven kan tillämpa det han lärt sig i yrkesmässiga arbetsuppgifter. Förmågan till ett livslångt lärande är en central del i ett kontinuerligt föränderligt arbetsliv och samhälle.

Inläringen ses också som konnektivistisk (Siemens, 2004) inom Räddningsinstitutet, där man utnyttjar teknologi vid inläringen via olika digitala omgivningar och inläringen innebär, att man skapar kopplingar och kontakter via den information man fått via olika informationskällor och nätverk. För företrä-

dare av den s.k. digitala generationen är de naturligaste kanalerna för inläring långt digitala. Elevens egna kunskapsbaser, kunskaper, värden och inställning utnyttjas. Man söker information, bygger upp och delar denna ensam och tillsammans genom att utnyttja mobil audiovisuell kommunikation, ljud, bilder och sociala media. Inläringen är aktiv, funktionell och gruppcentrerad och informationen uppdateras kontinuerligt.

	Delning av kunskap	Delning av strukturerad kunskap	Växelverkan mellan lärare och elev	Att förstå, hjälpa och stöda	Begreppsmässig förändring
Inläringstes	Behaviorism	Kognitiv åskådning	Humanism	Konstruktivism	Socio konstruktivism
Lärarens roll	förbereder och fördelar kunskapen	strukturerar informationen och förmedlar den	handledare och tränare	facilitator och hjälpare	förändringsagent och initiativtagare till utveckling, föregångare
Undervisning	förmedling av kunskap	väcka kunskapskontroverser och skapa en strukturerad framställning som logiskt stöder inlärningsprocessen	växelverkande, diskuterande process	processmässig undervisning vars målsättning är att stöda eleverna	utvecklande, vägledande och utbildning som leder till utvecklande av närmiljön
Elevens roll	passiv mottagare	mottagare, aktiv och experimenterande	deltagare	elevens ansvarar själv för sin inläring	elevens deltar i den gemensamma inlärningsprocessen och svarar även för de andras inläring
Innehåll	fastslaget på förhand i läroplanen	läraren organiserar och strukturerar innehållet i läroplanen inför utbildningen	läraren söker upp och väljer innehåll utgående från sin egen sakkunskap	slås fast och godkänns av läraren och eleven tillsammans	slås fast och skapas av eleven själv, innehållet förändras
Kunskap	kunskapen finns hos läraren, kunskapen övergår till eleven	kunskapen finns hos läraren, eleven får kunskapen genom att komma underfund om och genom att tillämpa	kunskapen finns hos läraren, eleven hittar den	elevens bygger själv upp sin kunskap	kunskap som konstrueras socialt tillsammans med andra

Tabell: de centrala teorierna enligt Lindblom-Ylänne och Nevgi

Intresse är ett nyckelord för inläringen och detta stöds av de nya teknologierna och digitaliseringen och de redskap som detta för med sig. På samma sätt hjälper den nya praxisen, som baserar sig på företeelsepedagogik, eleverna att ta redan förekommande intresseobjekt som en del av verksamheten och som kan stödas med hjälp av den nya teknologin. På samma gång kan de mera flexibla utbildningsutrymmena ge möjlighet till nya verksamhetsformer och pedagogiska praxis med vars hjälp man kan hjälpa eleven att utveckla sin egen funktionalitet och ägande gentemot sin inläring och sin verksamhet. På detta vis styr, följer upp och verkar läraren som en sakkunnig. En bra pedagogik är den centrala punkten medan utrustningen och elevernas samfundsmässiga verksamhet fungerar som en möjlighet för den förstående eleven (Lonka, 2015).

De förändringar som skett inom didaktiken betonar eleven i centrum, problemcentrering samt samarbete och samfundsbetonade studier med social växelverkan. Den centrala punkten vid inläring är nuförtiden en roll som handledare istället för att dela ut kunskap, men rollen kan växla beroende på vilka verksamhetsmodeller läraren använder.

Målsättningen för inläringen	Utbildningsmässiga handlingar	Studieverksamhet	Omgivningens roll
Att samla in information	Att erbjuda information	Läsa, lyssna, iaktta, göra, uppleva	Inspirerande, erbjuder information, autentisk eller simulerad omgivning
Att komma ihåg	Kontroll	Repetera, minnas, upprepa	Omgivning och utrustning som möjliggör repetition och växelverkan
Att förstå	Styrning av processerna	Försöka, processera, fråga ut, diskutera, reflektera	Försöksomgivning som möjliggör repetition och växelverkan (människor, ämnen man skall lära sig)
Att tillämpa	Övning	Utföra, tillämpa, öva	Autentisk eller simulerad omgivning som möjliggör tillämpning och utförande av det man lärt sig

Lära ut, studier och att lära sig (Opettaminen, opiskelu ja oppiminen, Manninen et. al, 2007).

Elevers självstyrning och att lära sig att lära sig är den centrala punkten i inlärningskulturen. Toivola (2015) konstaterar, att elevers självstyrning stöds av självutvärderingar och att konkretisera den mål-satta inläringen. Förändringen inom inlärningskulturen är en fråga om hur teknologin, digitaliseringen och elevers kunskapspotential kan utnyttjas och på så sätt motivera eleven att lära sig. Praxis som befrämjar inläringen kan eleverna i grupp dra nytta av innan den praktiska utbildningen och/eller efter denna då eleven analyserar sin egen verksamhet i nätet. Övningar är praktisk utbildning som är bunden till tid och plats då man eftersträvar till att imitera så verksamhetstroga situationer som möjligt. Det kunskapsmässiga kunnandet utmätts i arbetsmoment som kräver färdigheter. Oftast utförs arbetet i par eller i en grupp vilket också kräver goda sociala egenskaper. Med hjälp av övningar strävar man till att speciellt förstärka inläringen av de praktiska färdigheterna i olika sociala konstruktioner (individ, par, grupp).

1.4.2 Utbildningssystemet för avtalspersonalen

Räddningsinstitutets läroplan 2021 för utbildningen av avtalspersonal innehåller följande kurser:

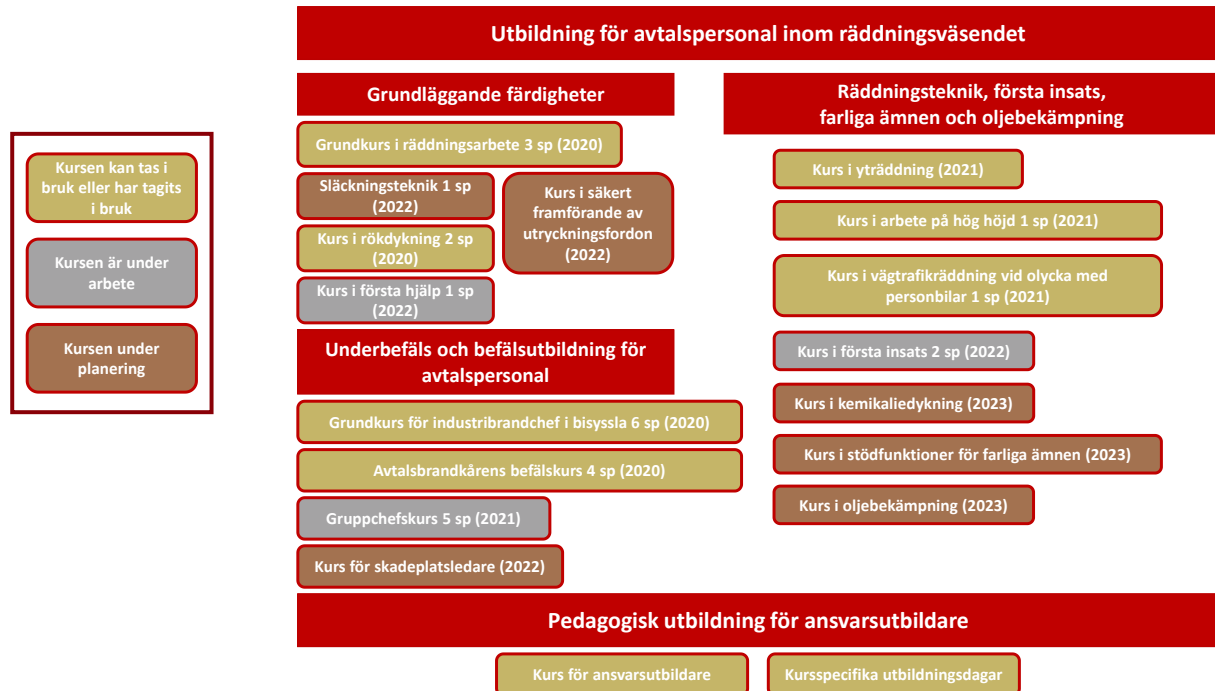

Bild 1. Utbildningssystemet för avtalspersonal som deltar i räddningsverksamhet.

1.4.3 Läroplan för utbildning av avtalspersonal 2021

Räddningsinstitutets läroplan 2021 för utbildningssystemet för avtalspersonal som deltar i räddningsverksamhet innehåller följande kurser:

- Pedagogisk utbildning för ansvarsutbildare
- Grundkurs i räddningsverksamhet
- Kurs för rökdykning
- Kurs för arbete på område med risk för fall (PVAT-1)
- Kurs i vägtrafikeräddning vid olycka med personbil
- Kurs i ytbärgning
- Kurs för avtalsbrandkårernas chef
- Grundkurs för industribrandchef i bisyssla

Följande kurser som ingår i utbildningssystemet blir klara under 2021:

- Gruppchefskurs

Under övergångstiden används läroplanen för Räddningsinstitutets utbildningssystem för avtalspersonal och läroplanen som gjorts av SPEK och som godkänts av Räddningsinstitutet parallellt med varandra (se punkt 1.2.2).

1.4.4 Utbildningssystemet för avtalspersonalen, läroplan för 2021-2023

Gällande läroplanen för avtalspersonalens utbildningssystem tar Räddningsinstitutet under 2021-2023 ställning till följande kurser:

- Kurs i släckningsteknik
- Kurs för säker körning med utryckningsfordon
- Kurs för skadeplatsledare
- Kurs i första hjälp
- Kurs i första insats
- Kurs för stödfunktioner vid kemikalieolyckor
- Kurs i kemikaliedykning
- Kurs i oljebekämpning

Under övergångstiden används läroplanen för Räddningsinstitutets utbildningssystem för avtalspersonal och läroplanen som gjorts av SPEK och som godkänts av Räddningsinstitutet parallellt med varandra (se punkt 1.2.2).

1.5 Läroplanens terminologi

Identifiering och validering av tidigare inhämtad kunskap och kompetens – med detta avser man åtgärder som möjliggör att eleven kan få tidigare studier att fungera som en del av den kurs som man för tillfället utför. Kunskapen kan t.ex. komma via tidigare studier, via arbetslivet eller via fritidssysselsättningar. Via identifieringen kan man påvisa kunskaperna för dokumenteringen.

Identifiering och validering av tidigare inhämtad kunskap och kompetens innebär de åtgärder och praxis på vilket vis elevens tidigare anskaffad och erkänd utbildning utvärderas och dokumenteras. Inom verksamheten koncentrerar man sig på att utvärdera personens erkända kunskaper gentemot de målsättningar som finns beskrivna i läroplanen och det centrala innehållet. Eleven skall företa kopior på kursintyg och betyg samt övriga lämpliga dokument över de prestationer och det kunnande som han hänvisar till.

Principerna för AHOT systemet för ansvarsutbildarnas pedagogiska utbildning finns beskrivet i punkt 2.1.5. för specifika kurser av utbildningssystemet för avtalspersonal (t.ex. Grundkurs i räddningsverksamhet) buggs AHOT systemet så, att man säkerställer liknande principer i hela Finland.

Om en person som utfört en kurs i enlighet med Räddningsinstitutets läroplan för utbildning av avtalspersonal söker och antas till en utbildning inom Räddningsinstitutet är det möjligt att ansöka om validering av de kunskaper som finns i kurssystemets målsättningar. Dessa principer byggs upp samtidigt som avtalspersonales kurssystem utarbetas.

Övning – plats- och tidsbunden praktisk undervisning där man strävar till så verksamhetstrogna arbetsutföranden som möjligt.

Övningsplan – en plan enligt vilken man utbildar och övar de färdigheter som finns nämnda i målsättningarna i läroplanen och planen för genomförandet. Övningsplanen beskriver övningarnas kunskapsmålsättningar, modell för genomförandet, till buds stående resurser, tidtabell samt de säkerhetsdirektiv som hänför sig till övningen.

Självstudier – den del av kursens studier som eleven utför vid sidan om närstudierna på plats och tid som han själv väljer. Studierna kan omfatta olika inlärningsuppgifter, studier via nätet samt att förbereda sig för prov och tentamen.

Utbildare – en utbildare på kursen som har utsetts av den instans som arrangerar kursen.

Arrangör av kursen eller utbildningen – en organisation som ansvarar för kursen i enlighet med läroplanen, för att de funktioner och åtgärder som finns i planen för genomförandet anpassas lokalt, för utbildningen och för utvärderingen. Kursarrangören tar också hand om kursens ekonomi.

Utbildningens producent – ett räddningsverk eller annan organisation vars centrala uppdrag hör att ordna utbildning för avtalspersonal. Övriga organisationer kan vara t.ex. försvarsmakten och läroanstalter inom industrin. Producenten kan ordna kurserna eller utbildningen som en del av den egna verksamheten eller via avtal låta en annan part ta hand om det.

Utbildningsavsnitt – grundenhet för innehållet i kursen och utbildningen samt dess uppbyggnad vars omfattning och målsättning slagits fast i denna läroplan. Utbildningsavsnittet kan bestå av många olika typerns utbildning: lektioner, föreläsningar, inlärnings- och övningsuppgifter, föredrag och tentamen.

Ansvarsutbildare för utbildningsavsnittet – en utbildare som har ansvaret för planeringen, utförandet och utvärderandet av studierna.

Kurs – en studiehelhet som består av undervisning och strukturer för inläringen. Kursens målsättningar finns inskrivna i läroplanen.

Närstudier – den del av studierna på kursen som finns angivet i planen för genomförandet och som hålls under den tid som finns antecknad i planen. Närstudier är t.ex. lektioner, seminarier, studiebesök, simuleringar, formella och anpassade övningar samt möjliga prov och tentamen.

Studier – elevens målmedvetna verksamhet som styrs av kunskapsmålsättningarna och inläringen. Eleven är skyldig att delta i all undervisning (förutom de delar som räknas till godo) som ordnas samt självständigt studera enligt de direktiv han fått.

Läroplan – ett dokument som beskriver målsättningarna, kärninnehållet och kraven på utförandet på de kurser som ingår i avtalspersonals kurssystem. I läroplanen beskrivs också principerna för utvärderingen.

Organisation som äger läroplanen – den organisation som utsetts av Inrikesministeriet och som har fått det riksomfattande ansvaret att upprätthålla och utveckla läroplanen, dvs. Räddningsinstitutet. Denna organisation tar också hand om att producera bl.a. kursmaterial samt utbildning av ansvarsutbildarna vad som kommer till de att föra fram de olika pedagogiska alternativ som finns för att ordna kurserna.

Studiepoäng – anger den arbetsmängd som studieavsnittet kräver. En studiepoäng motsvarar i medeltal en 27 h arbetsinsats som en studerande lägger på studierna. I praktiken kan denna arbetsinsats variera bl.a. beroende på personens beredskap att studera.

Förhållandet mellan undervisning och självständiga studier varierar från kurs till kurs och detta framgår ur varje kursplan för genomförandet.

Brandkårens utbildningsmål – uttrycker de kurser och annan utbildning enligt vilka varje brandkår målmedvetet skall utbildas. Utbildningsmålsättningen varierar från brandkår till brandkår. Med hjälp av denna utbildning når man en tillräcklig kunskapsnivå som gör att brandkårens personal klarar av räddningsuppdragen.

Räddningsverksamhet – brådskande uppdrag som avser att rädda och beskydda människor, egendom och omgivningen när en olycka hotar eller redan har inträffat, att begränsa skador som uppstår pga. olyckan samt att minska på olyckans konsekvenser.

Pedagogik – sättet att ordna utbildningen samt principer för uppfostran och synsätt.

Simuleringspedagogik – inom räddningsbranschen anser man att yrkeskunskap består av 1) kunskaper 2) färdigheter och 3) attityder. Färdigheterna kan delas in i a) tekniska samt b) icke tekniska sociala samarbetsfärdigheter. Inläring ses som förändringar i dessa faktorer. Simulationspedagogiken (övningar) är en helhetsundervisningsmetod där inläringen baserar sig på 1) konstruktivistisk-realistisk samt 2) socio-konstruktivistisk syn på inläring. Inom den konstruktivistisk-realistiska synen ser man eleven som själv bygger upp (konstruerar) sin egen inre modell (den mentala modellen) och sitt kunnande utgående från trygga och ändamålsenliga verksamhetsmodeller för uppdrag inom branschen. En dylik konstruktion av en inre modell och beredskap är den viktigaste delen inom yrkesutbildningen. Utbildarens uppgift är att skapa förutsättningar för inläringen och hjälpa eleven i hans uppgift att lära sig samt att med sin sakkunskap trygga att eleven bygger upp en realistisk yrkeskunskap för det praktiska arbetet. Inom simulationspedagogiken och speciellt vid inlärningsdiskussionerna efter övningarna där man positivt analyserar verksamheten betonas själv- och grupputvärdering samt utbildarens utvärdering. Den socio-konstruktivistiska synen tar med inläringens samhälleliga syns då man lär sig det mesta ämnena via sociala kontakter.

Avtalspersonal – en person inom räddningsväsendets system som verkar i en avtalsbrandkår eller utgående från ett personligt avtal. Termen kan också användas för personer som deltar i en brandkår på sin arbetsplats (arbetsavtal med arbetsgivaren).

Avtalsbrandkår – en till räddningsväsendet hörande frivillig brandkår, industribrandkår, anstaltsbrandkår eller militärbrandkår som gjort avtal om skötsel av till räddningsverksamheten hörande åligganden med räddningsverket.

Utbildning för avtalspersonalens ansvarsutbildare – en utbildningshelhet planerad av Räddningsinstitutet som ger kompetens att fungera som ansvarsutbildare på kurserna för avtalspersonalen. Utbildningen bygger på att ansvarsutbildaren behärskar de uppdragsområden som behövs för att klara av utbildningen av avtalspersonalen. Utbildningen omfattar en studiepoäng (1 sp).

Test av kunskaperna – en uppgift eleven utför för att utbildaren skall kunna utvärdera hur eleven nått de målsättningar som finns för kunnandet.

Plan för genomförandet – en plan för förverkligandet av kursen som är uppgjord i enlighet med läroplanen. Planen görs upp av Räddningsinstitutet och kursens ansvarsutbildare ansvarar för att den verksamhet och de åtgärder som finns i planen anpassas till lokala förhållanden. Planen preciserar bl.a. följande:

- kunskapsmålsättningar
- centralt ämnesinnehåll

- rekommendation om förhållandet i timmar mellan när- och självständiga studier
- rekommendation för tidtabell för närstudierna och antalet utbildare
- prestationskrav
- uppföljningen av närvaro på närstudierna; definition hur man behandlar frånvaro
- ämnen som finns i de teoretiska proven
- praktiska prov
- bedömningsgrunder

Kursen ansvarsutbildare går igenom planen för genomförandet med eleverna första gången de träffas. Planen kommer också att finnas på Koulumaali utbildningsplattformen.

Ansvarsutbildare – för varje kurs utses en ansvarsutbildare. Ansvarsutbildaren ansvarar för de allmänna arrangemangen och säkerheten på kursen. Ansvarsutbildarens skall ha utfört kursen för ansvarsutbildare på Räddningsinstitutet samt ha en i kraft varande licens att fungera som ansvarsutbildare.

Arrangör av utbildning för ansvarsutbildare – Räddningsinstitutet ansvarar för planen för genomförandet och utbildandet av ansvarsutbildare för avtalspersonalen samt för att samla in respons via Webropol-systemet.

Studier via nätet – den del av utbildningen som kan utföras under ledning via inlärningsplattformen. Utbildningen kan innehålla t.ex. diskussioner, grupparbeten, uppgifter och sökande av information.

Veckoövningar – brandkårens regelbundet arrangerande lektioner eller övningar i räddningsverksamhet. Övningarnas ämnen varierar i enlighet med brandkårens och alarmavdelningens verksamhet. Med veckoövningarna upprätthåller man brandkårens larmbereidskap.

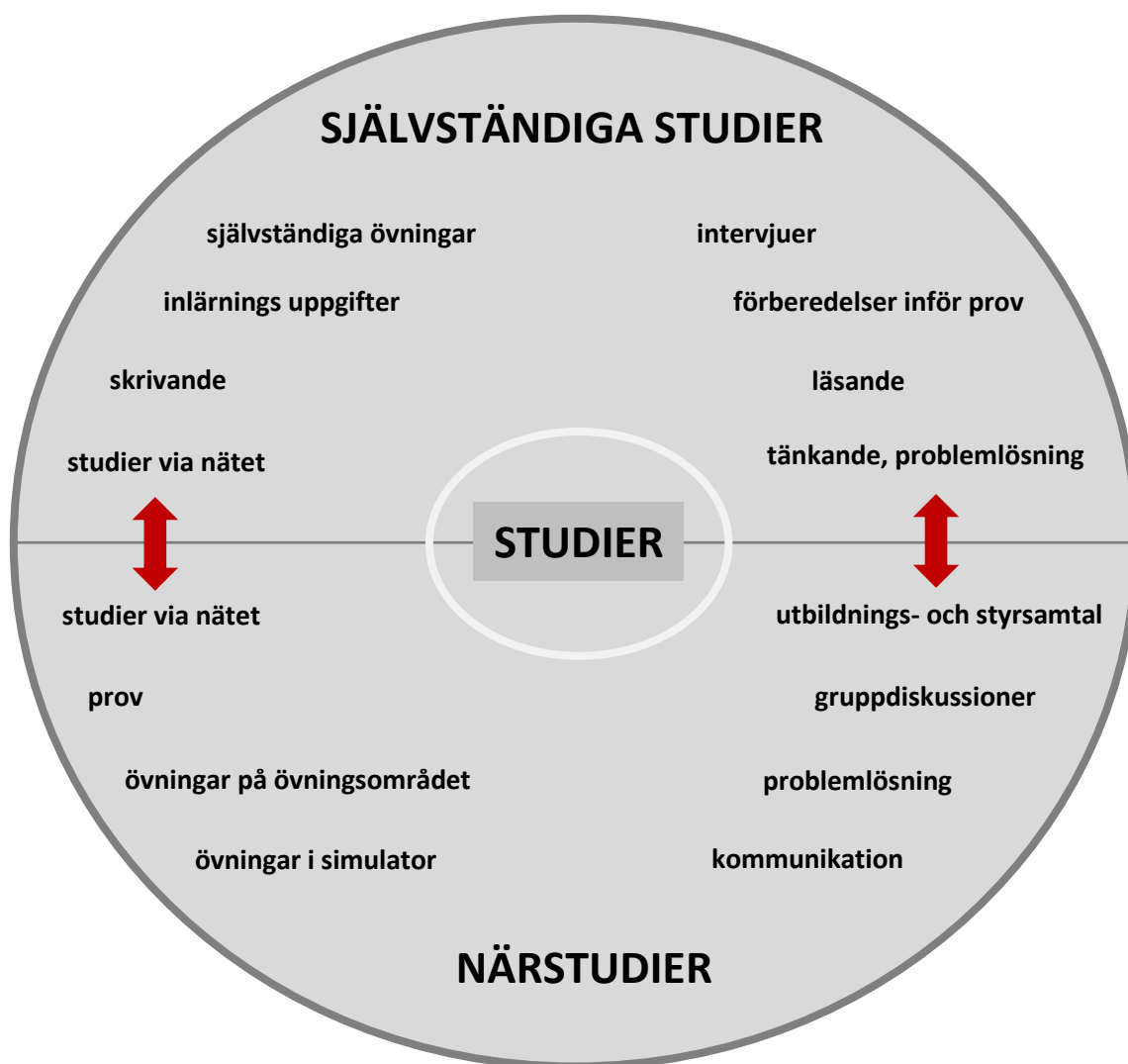

Bild 1.
Studiemetoder som används inom utbildningssystemet för avtalspersonal.

1.6 Kunskapsmässiga målsättningar

Avtalspersonalens kurser har beskrivits utgående från de målsättningar som satts upp för kunnandet. Målet för studierna (learning outcomes) beskriver vad eleven förväntas kunna när kurshelheten är utförd. Man strävar till, att beskriva vad eleven vet, förstår eller klarar av att utföra som ett resultat av studierna.

Som grund för målsättningarna finns de kunskapsbehov som är i en central roll för att avtalspersonalens verksamhet skall vara lyckad. Kursens målsättningar utgår från en miniminivå. Genom att fastställa målsättningar för kunnande och utvärdering ser man till, att varje elev får åtminstone de kunskaper, färdigheter och den inställning som är grundläggande för att klara av uppdragen och för att kontinuerligt bygga på sina kunskaper i framtiden.

Målsättningarna är gjorda så, att de innehåller följande saker: ett verb, som berättar vad man väntar sig att eleven kan göra i slutet av kursen; ett eller flera ord som beskriver sakerna som eleven har att göra med; ett eller flera ord som beskriver att man uppnått kunskapen. De olika kunskapsnivåerna har beskrivits genom att bearbeta Blooms taxonomi på följande sätt:

1. Nivån minnas
Att minnas kan definieras som en förmåga att hålla i minnet eller att i minnet återskapa saker utan att man nödvändigtvis förstår sakerna. I denna läroplan används bl.a. följande verb på minnesnivån: *definiera, känna igen, lista, beskriva, göra efter, komma ihåg.*
2. Nivån förstå
Att förstå kan definieras som en förmåga att tolka den information man lärt sig. I denna läroplan används bl.a. följande verb på nivån att förstå: *förklara, skilja åt, rapportera, bistå, utvärdera.*
3. Nivån tillämpa
Att tillämpa kan definieras som förmåga att använda saker man lärt sig i nya situationer eller förmåga att använda idéer och begrepp vid problemlösning. I denna läroplan används bl.a. följande verb på nivån att tillämpa: *använda, välja, handla, applicera, utföra, förverkliga, föreslå, göra.*
4. Nivån analysera
Att analysera kan definieras som förmåga att dela upp informationen i komponenter och söka förhållanden och idéer mellan dessa (förmåga att förstå en organisatorisk struktur). I denna läroplan används bl.a. följande verb på nivån att analysera: *analysera.*
5. Nivån värdera
Att värdera definieras som förmåga att utvärdera värdet av tankar och lösningar: *utvärdera, dra slutsatser, motivera.*
6. Nivån skapa
Att skapa kan definieras som förmåga att utvärdera och värdera material för ett visst ändamål samt förmåga att få till stånd någonting nytt: *bygga upp, utvidga, utveckla.*

1.6.1 Koulumaali

Räddningsinstitutets Koulumaali projekt har resulterat i en utbildningsportal för räddningsbranschen där man på ett och samma ställe kan ha uppdaterat utbildningsmaterial för såväl Räddningsinstitutet, räddningsverken och de som jobbar med utbildning av avtalsbrandkårernas personal. Koulumaali-portalens baserar sig på Moodle utbildningsomgivningen och målsättningen har varit att stöda utbildningen (Pelastusopisto Matti Honkanen och www.mediamaisteri.com).

Den organisation som ansvarar för utbildningen, **producenten**, i allmänhet räddningsverket, förhandsgranskar personerna som får åtkomst till Koulumaali och därifrån går informationen till Räddningsinstitutet. Räddningsinstitutet bekräftar ansökan av användarprofilen och vem som får tillgång till Koulumaali-portalens. Systemet skickar efter godkännandet ett meddelande om detta direkt till användaren som därefter kan logga in till Koulumaali. Avtalspersonal och andra användare som inte är anställda av ett räddningsverk samt användare inom Försvarmakten skall göra en säkerhetstentamen innan man får tillgång till kurser i Koulumaali. Räddningsverkens egen personal går igenom (eller har redan gjort det) en säkerhetskurs som riktar sig till ordinarie personalen. Denna kurs är till sin omfattning vidlyftigare än den tentamen avtalspersonalen genomför. Tillgång till kursmaterialet får man med en kursnyckel. Varje kurs har sin egen kursnyckel. Kursnyckeln får man av utbildaren eller på annat sätt som den som anordnar utbildningen informerar om.

Inloggning till Koulumaali är öppen för ansvarsutbildarna, utbildarna samt eleverna på kursen. Allt material som hänför sig till avtalspersonalens utbildning som produceras av Räddningsinstitutet publiceras i Koulumaali. Där finns bl.a. kursprogram, föreläsningmaterial, uppgifter, länkar till olika källor, videor och annat material som behövs på kurserna.

Huvudanvändaren ansvarar för uppdateringen av kursen. Han kan bl.a. skapa kursnycklar, lägga till eller ta bort elever på kursen, göra olika inställningar t.ex. hur kursen syns, lägga till eller ta bort material från kursen. (**Huvudanvändaren har motsvarande status som lärare**).

Ansvarsutbildaren och **utbildarna** på kursen kan använda Koulumaali i den utsträckning som det i deras roll är ändamålsenligt. De kan bl.a. kontrollera elevernas prestationer och framsteg på kursen, inlämningsuppgifterna. De har också tillgång till material ägnat enbart för utbildarna. Bearbetning eller radering av material är inte möjligt på denna nivå. (**Ansvarsutbildarens status motsvarar den som en gästföreläsare har. Även de utbildare som verkar på kursen har samma status som ansvarsutbildaren i Koulumaali**).

Kursdeltagarna kan använda materialet i Koulumaali i den utsträckning det är ändamålsenligt för den specifika kursen. (**kursdeltagare = elev**).

Förhandsgranskarens uppgift är att kontrollera att ansökningarna om inloggningsuppgifter är korrekta. Kursens ansvarsutbildare är förpliktad att skicka in uppgifterna om antagna elever till kursen åt förhandsgranskaren innan kursen inleds. Efter detta flyttas ansökningarna vidare till Räddningsinstitutets informationsadministration för godkännande. Om ingen huvudanvändare har utsetts eller om man valt Muu (annan) som organisation görs en förhandsgranskning vid Räddningsinstitutet. För närvarande kan inte samma person fungera som förhandsgranskare både för ordinarie som avtalsbrandkårernas personal.

1.7 Allmänna direktiv för studier på kurserna för avtalspersonal

1.7.1 Kurslitteratur och material

Kurserna använder Räddningsinstitutets Koulumaali studieportal. Allt material som hänför sig till kursen i fråga finns på studieportalen eller är länkad därifrån.

1.7.2 Tillvägagångssätt och lärometoder

Studierna kan bestå av olika arbeten som hänför sig till kursen som att delta i närstudier och mångformiga studier eller studier via internet, att planera lektioner och övningar samt att hålla lektioner och övningar. Närmare anvisningar för hur kursen utförs finns i kursens plan för förverkligandet.

1.7.3 Utvärdering av kunskaperna

Bedömningsskalan som används är: Godkänd (G) – Underkänd (IG)

För att godkänt utföra kursen krävs att eleverna uppfyller kursens målsättningar. Kunskaperna mäts för de självständiga studierna med hjälp av tentamen och uppgifter samt för övningarnas del med hjälp av färdighetsprov.

Eleven kan två gånger förnya ett underkänt utförande i enlighet med de krav för godkännande som finns under studietiden. Eleven kan komplettera sitt utförande genom att komma överens om detta med ansvarsutbildaren för detta avsnitt.

1.7.4 Frånvaro

Kursernas längd är begränsad med beaktande av kunskapsmålsättningarna vilket innebär, att man skall undvika frånvaro. Om man är sjuk eller konvalescent kan man dock inte delta i övningarna.

Om eleven har en godtagbar orsak till frånvaro kan ansvarsutbildaren godkänna frånvaro från närstudierna. Utgångsläget är, att man inte får vara mera frånvarande än 4 h per en studiepoäng. Frånvaron får dock inte medföra olägenheter för eleven eller för att man uppnår kursens målsättning. Ansvarsutbildaren kan utvärdera ett särskilt prov som eleven utför för att försäkra sig om elevens kunskaper. Man kan också, förutom gällande övningarna, delta i lektionerna via fjärruppkoppling om det är möjligt. Man bör på förhand komma överens om detta med ansvarsutbildaren eller utbildaren.

1.7.5 Avbrytande av kursen

Eleven skall uppnå de målsättningar som finns för kursen. Framstegen utvärderas på kursens övningar och möjliga tentamen.

Kursen avbryts för eleven om:

- eleven inte kan delta i övningarna (över 4 h frånvaro per en studiepoäng eller en tillfällig begränsning i funktionsdugligheten, t.ex. benbrott)

- eleven uppnår inte kursens kunskapsmålsättningar
- eleven riskerar, medvetet eller omedvetet, de övriga kursdeltagarnas säkerhet.

Ifall kursens avbryts kan eleven utföra kursen till slut inom de följande 12 månaderna, efter detta skall hela kursen tas om från början.

2 Läroplan för ansvarsutbildare för avtalspersonalen (1 sp)

2.1 Utbildning av ansvarsutbildare

Räddningsinstitutet huvudmålsättningen är ett högklassigt utbildningssystem med vars hjälp man tryggar en kvalitativt god utbildning för avtalsbrandkårernas personal på olika håll i Finland. I detta system är ansvarsutbildarna grundpelare för att uppnå målsättningarna. Vid utbildningen av ansvarsutbildare stöder man utbildaren på många olika plan, allt från att kunna uppfatta de olika inlärnings-teorierna till att förstå hur man förverkligar utbildningen så man når alla kunskapsmål. Vid utbildningen betonas simulationspedagogiken och hur denna utnyttjas som stöd för undervisningen.

Den centrala delen i utbildningen av ansvarsutbildare är en pedagogisk träning vars målsättning är att stöda utbildarnas pedagogiska kunskaper och hur man kontinuerligt kan utveckla sina kunskaper. På detta sätt kan man säkerställa, att utbildarna har tillräcklig beredskap att stöda sina kommande elevers studier på bästa möjliga sätt. Den centrala målsättningen med utbildarutbildningen är dessutom att försäkra sig om att utbildarnas kunskaper är aktuell och i linje med den yrkesmässiga utbildningen. På detta sätt fungerar yrkespersonalen och avtalspersonalen på fältet i enlighet med samma principer.

2.1.1 Ansvarsutbildarens arbetsbeskrivning

Genom utbildning av ansvarsutbildare för avtalspersonalen strävar man till att stöda det pedagogiska kunnande hos avtalspersonalens utbildare för att man skall nå de mål man satt upp för kurserna inom utbildningssystemet. Med den pedagogiska utbildningen av ansvarsutbildare strävar man också till att utbildningen skall hålla jämn kvalitet oberoende av på vilket räddningsverks område utbildningen sker.

Nya kvalitativa krav ställs på förmågan hos avtalspersonalens ansvarsutbildare där bl.a. god samarbetsförmåga och förmåga till växelverkan betonas. En bra stämning och en motiverad personal utgör en grund för uppbyggnaden av avtalspersonalens kunnande och för ett effektivt utnyttjande av personalen. Kunskaper i att utbilda poängteras. Ansvarsutbildaren är tränaren i sitt samfund inom ett räddningsväsende som utvecklar sin verksamhetskultur och han ansvarar å sin sida för en kontinuerlig utveckling av värderingarna och kunnandet. Regionalt kan avtalspersonalens arbetsbild och uppdrag variera märkbart från varandra vilket också leder till, att ansvarsutbildarens arbetsbild varierar.

2.1.2 Värdegrunderna för ansvarsutbildarens studier

Räddningsverken behöver personal som har färdigheter och vilja att kontinuerligt utbilda sig och på så vis ha förutsättningar att förnya sitt eget kunnande. Med kunnande förstår man allt oftare att man behärskar omfattande arbets- och verksamhetskunskaper. Jämsides med det omfattande kunnandet förutsätter man oftast också ett starkt specialkunnande samt en personlig förbindelse att utveckla sig själv, gruppen och samfundet.

Organisationerna blir plattare och beslutstagandet splittras vilket är utmanande. De sakkunnigas ansvar framhävs allt mera.

Personaltillväxt och utveckling är en kontinuerlig personlig inlärningsprocess: vid sidan av utvecklande av räddningsväsendets grunder för kunskap och färdigheter är det också viktigt att vara öppen för att förstå förändringar inom föreställningar, inställningar och värderingar.

Förutom en stadig grund behövs allt oftare för uppdragen och verksamheten processliknande, tekniska och av räddningsväsendets kunnande oberoende allmänna färdigheter som t.ex.

- beredskap att utveckla praxis och att anamma nya verksamhetssätt som hjälper till att behärska osäkerheten i ett föränderligt samhälle och arbetsliv
- förmåga att utvärdera och utveckla sina egna färdigheter att växelverka
- förmåga för ett gott professionellt samarbete med andra
- förmåga att styra, stöda och uppmuntra personalen att utnyttja sitt eget kunnande och att utveckla sina färdigheter
- förmåga att gestalta det framtida samhället och att väcka initiativrikedom för att förändra föråldrade eller icke fungerande praxis

Personalens kunnande är också kunskap om värderingar: att förbinda sig till räddningsväsendets värderingar hjälper till att kunna handla rätt i yrket, arbetslivet och samhället.

2.1.3 Ansvarsutbildarens ställning och uppgifter inom utbildningssystemet

Ansvarsutbildaren ansvarar för det praktiska arrangemanget av kursen som strävar till att upprätthålla beredskapen och att utveckla kunnandet i enlighet med läroplanen och planen för förverkligandet. Speciellt betonas utbildarkompetensen och att kontinuerligt utveckla sig själv när det gäller verksamheten som ansvarsutbildare. Genom utbildning förbättrar man organisationens förmåga att fungera vid olika uppdrag inom räddningsverksamheten. De som genomfört kursen för ansvarsutbildare utvecklar kontinuerligt sina utbildarfärdigheter genom att aktivt fungera som utbildare samt genom att delta i kompletteringsutbildningen.

Läroplanen innehåller de centrala ämnen som är absolut nödvändigt för ansvarsutbildaren att behärska och från vilket utbildaren kan bygga upp sitt pedagogiska kunnande i enlighet med hur hans bana som utbildare det kräver. Varje ansvarsutbildare skall förstå och känna sitt eget ansvar för hur han själv och de övriga utbildarna på kursen förbinder sig till utbildningssystemets pedagogiska principer, den kontinuerliga utvecklingen samt att upprätthålla sina utbildarfärdigheter även efter utförd utbildning för ansvarsutbildare.

Ansvarsutbildaren har tre centrala funktioner inom utbildningssystemet för avtalspersonalen. Ansvarsutbildaren:

1. ansvarar för sin del för att de målsättningar som finns i kursens läroplan uppfylls.
2. ser till, att kontinuerligt upprätthålla både sina egna som de övriga utbildarnas kunskaper och färdigheter både vad gäller substansen som pedagogiken.
3. ansvarar för helheten, väljer utbildare och övervakar dess verksamhet samt ser till att arbets säkerheten följs.

2.1.4 Inträdeskrav till utbildningen för ansvarsutbildare

Den som söker till utbildningen för ansvarsutbildare skall endera ha en formell kompetens som gäller för en underbefälstjänst inom räddningsväsendet eller en annan tillräcklig kompetens och erfarenhet som utvärderas av Räddningsinstitutet. För att kunna fungera som utbildare på kurserna kan det för kurserna i fråga finnas specifikt fastslagna fysiska och psykiska krav. Ansvarsutbildarens kompetenskrav för kurserna i första hjälp och första insats slås fast när kurserna är färdiga.

2.1.5 Identifiering och validering av tidigare inhämtad kunskap och kompetens (AHOT)

För den pedagogiska utbildningen av ansvarsutbildare kan man räkna sig till godo tidigare utförda simulatorutbildarutbildning eller motsvarande utbildning vid Räddningsinstitutet. Kunskaperna verifieras vid behov med olika prov. Tillgodoräknandet kan gälla kursen som helhet eller delar av den. Vid utvärderingen av tillgodoräknandet är utgångspunkten kursens kunskapsmålsättningar. Vid utvärderingen beaktar man också omfattningen, innehållet samt tidpunkten för de tidigare studierna.

Processen för tillgodoräknandet inleds endast på studerandes eget initiativ. Tillgodoräknade sökes av den som ansvarar för eller planerar utbildarutbildningen på Räddningsinstitutet. Den ansvariga planeraren gör beslut om tillgodoräknande på framställande av den som har ansvaret för utbildarutbildningen för avtalspersonalen. I princip godkänns inte studier som är äldre än tio år om inte den studerande har aktivt sysslat med ämnet i fråga t.ex. som lärare eller utbildare.

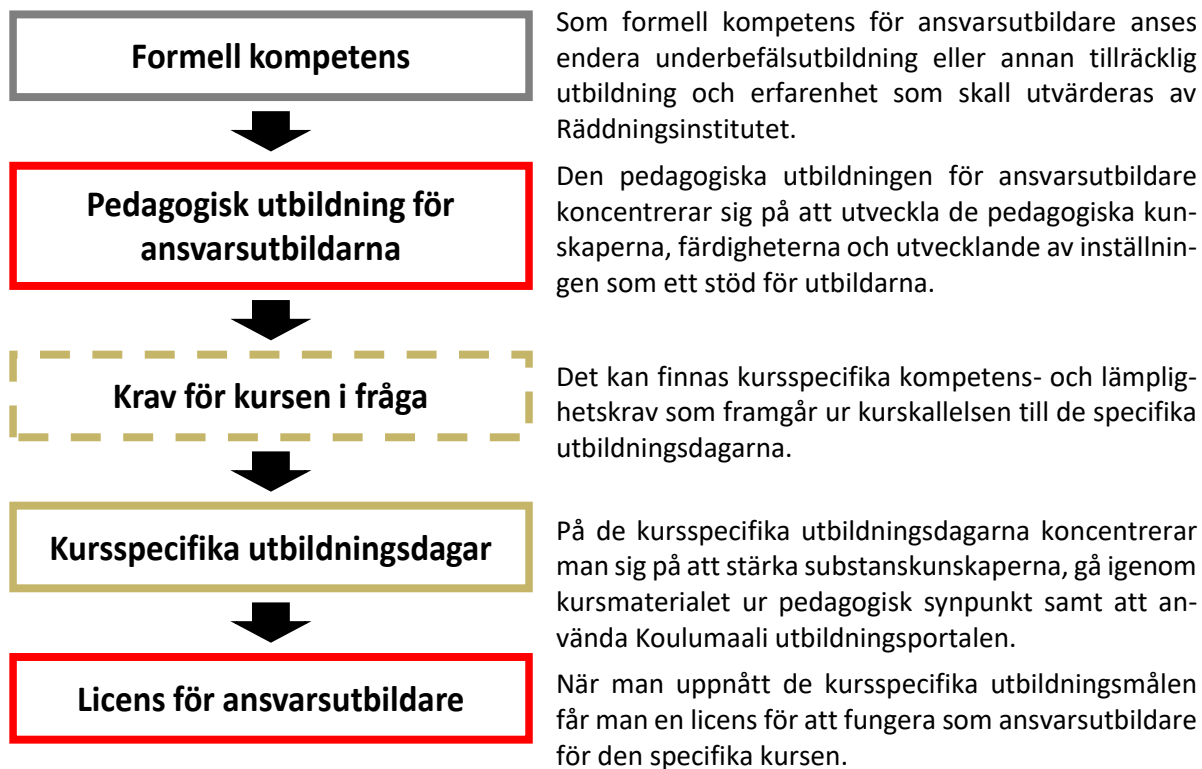
2.1.6 Licens för ansvarsutbildare

De som utfört utbildningen för ansvarsutbildare får en licens att fungera som ansvarsutbildare och Räddningsinstitutet upprätthåller ett utbildarregister över dessa personer. Licensen är i kraft i tre år under vilken tid licensen kan förnyas genom att man deltar i en repetitionskurs. Om ämneshelheterna som utbildas väsentligt förändras under den tid licensen är i kraft, t.ex. om man ändrar på verksamhetsmodellerna i enlighet med Olycksfallsutredningscentralens rekommendationer, kan utbildaren kallas till en repetitionskurs redan tidigare. Om den som innehar licens för utbildning handlar mot målsättningarna i läroplanen eller annars handlar i strid med överenskomna principer kan licensen dras in även under pågående licensperiod.

Räddningsinstitutet utvärderar ansvarsutbildarnas verksamhet med hjälp av ett responsystem. Man samlar systematisk in respons från personer som deltar i utbildningen samt av de instanser som ordnar utbildningen.

Utbildning för ansvarsutbildare

2.1.7 Utbildarregister över ansvarsutbildare

De som godkänt utfört utbildningen för ansvarsutbildare för avtalspersonalen förs in i ett utbildarregister. Räddningsinstitutet ansvarar för att upprätthålla registret och informationen upprätthålls av Räddningsinstitutets elevtjänst. Insamlande, behandling och lagring av uppgifterna sköts i enlighet med dataskyddslagen och i enlighet med EU:s dataskyddsnorm. Uppgifterna lagras i enlighet med vad som nämns i Räddningsinstitutets plan för datahantering och dataskydd.

2.2 Kursbeskrivning för den pedagogiska utbildningen för ansvarsutbildare

Utbildningen är i första hand avsedd för specifikt utvalda personer som uppfyller kraven för att kunna fungera som ansvarsutbildare inom kurssystemet för avtalsbrandkårernas personal. Kursen ger licens att fungera som ansvarsutbildare. Förutom denna kurs skall personen även gå kursspecifika utbildningsdagar. Kursen koncentrerar sig på utvecklande av de pedagogiska kunskaperna, färdigheterna och attityder.

2.2.1 Omfattning

Kursens omfattning är en studiepoäng (1 sp).

2.2.2 Kunskapsmålsättningar

Den som utfört utbildningen för ansvarsutbildare kan

På kunskapsnivån...

- definiera termerna yrkeskunskap och inläring
- definiera den konstruktivistiska-realistiska inläringstesesen
- berätta om de olika faserna i planeringen och utförandet av en utbildningssituation samt motivera dess betydelser för inläringen
- berätta om de olika stegen i en inlärningsdiskussion efter en övning samt motivera vilken betydelse detta har för eleven

På färdighetsnivån...

- förverkliga den utbildningsmodell som man lärt sig på kursen
- göra en analys av målgruppen och sätta upp en kunskapsmässig målsättning för det ämne man skall utbilda
- välja utbildningsämne och lämplig utbildningsmetod och omgivning för ämnet
- förbereda och förverkliga utbildningstillfället
- se till att man uppnår målsättningarna för utbildningen
- leda en diskussion i enlighet med en standardmodell

På attitydnivån...

Verka exemplariskt i enlighet med räddningsbranschens värderingar och åt eleverna ge en innehållsmässigt aktuell kunskap som ligger i linje med senaste rönen inom examensutbildningen. Man strävar till att trygga att den yrkes- och avtalspersonal som jobbar på fältet skall kunna samarbeta så bra som möjligt och att de strävar mot samma mål och enligt samma principer på kunskaps-, färdighets- och attitydnivåerna.

2.2.3 Innehåll och lärometoder

- Aktiverande föreläsningar och förvisningar som hänför sig till kursens kunskapsmålsättningar
- Ledd planering och förverkligande av scenarion (lektioner och övningar)
- Hållande av lektion och en lärarledd responsdiskussion
- Hållande av övning och en lärarledd responsdiskussion

2.2.4 Tillvägagångssätt / lärometoder

Studierna kan bestå av olika arbeten som hänför sig till kursen som att delta i närstudier och mångformiga studier eller studier via internet, att planera lektioner och övningar samt att hålla lektioner och övningar. Närmare anvisningar för hur kursen utförs finns i kursens plan för förverkligandet. För kontaktundervisningen gäller 100% närvaro.

2.2.5 Utvärdering av kunskaperna

Utvärdering avser alla de åtgärder med vars hjälp man styr och kontrollerar hur elevernas studier har nått upp till målsättningarna. Med hjälp av utvärderingen stöder man eleven att nå de kunskapsmässiga målsättningarna som finns nämnda i läroplanen. Förutom utbildarna kan också t.ex. eleverna själv delta i utvärderingen. Elevernas prestationer bedöms genom att man jämför dessa mot de målsättningar som finns i läroplanen.

Vid utbildningen av ansvarsutbildare visar man sitt kunnande genom att delta i utbildningen samt genom att utföra de uppgifter och övningar som hör till kursen. Under utbildningen använder man sig, förutom av kontinuerlig bedömning, också av likvärdighetsbedömning.

Bedömningsskalan som används är: Godkänd (G) – Underkänd (IG)

Eleven kan två gånger förnya ett underkänt utförande i enlighet med de krav för godkännande som finns under studietiden. Eleven kan komplettera sitt utförande genom att komma överens om detta med Räddningsinstitutets ansvarsutbildare för detta avsnitt.

Räddningsinstitutet upprätthåller ett register över de utförda prestationerna på utbildningen för ansvarsutbildare samt över deltagande i de seminarier som krävs med hjälp av Primus studieadministreringssystemet. Ansvarspersonen för utbildningen av ansvarsutbildare för avtalspersonalen skriver in den slutliga utvärderingen i systemet inom fyra veckor efter det, att den aktuella kursen avslutats.

2.2.6 Kompetenskrav

Sökande till kursen för ansvarsutbildare skall ha tillräcklig formell kompetens för tjänst som underbefäl inom räddningsväsendet eller annan tillräcklig utbildning och erfarenhet som Räddningsinstitutet evaluerar.

2.2.7 Belastning

Utbildningen förverkligas som tre dagars närstudier, endera regionalt eller på Räddningsinstitutet. Som utbildare fungerar Räddningsinstitutets lärare. Kontaktstudier 24 timmar och självständiga studier 3 timmar.

2.2.8 Kurslitteratur och material

Kursen använder sig av Räddningsinstitutets Koulumaali-portal. All behövlig kurslitteratur och material finns i studieportalen.

2.3 Allmänna anvisningar

2.3.1 Efter kursen

Ansvarsutbildaren är den sakkunniga på sitt ämnesområde. Varje kurs har en plan för förverkligandet där man närmare definierar de kompetenskrav som gäller för kursens ansvarsutbildare. Efter kursen skall ansvarsutbildaren delta i ämnesvisa seminarier minst vart tredje år. På detta sätt får man kompetens att fungera som ansvarsutbildare på kursen i fråga.

2.3.2 Rättelseyrkan

Den elev som är missnöjd med bedömningen eller beslutet om valideringen av tidigare inhämtad kunskap kan be om en rättelse av den som gjort beslutet inom 14 dagar efter det, att eleven fått resultatet av bedömningen eller valideringen inkluderande motiveringar. Rättelseyrkan bör besvaras inom 14 dagar från det rättelseyrkan anlänt. Vidare kan en elev som är missnöjd med bedömningen eller valideringsbeslutet begära om upprättelse av Räddningsinstitutets upprättelse- och disciplin-nämnd inom 14 dagar efter det att han fått information om beslutet (lagen om Räddningsinstitutet § 37 och 38).

3 Läroplan för Grundkurs i räddningsverksamhet för avtalspersonal (3 sp)

3.1 Grundkurs i räddningsverksamhet

På Grundkursen i räddningsverksamhet lär man sig de grundläggande kunskaperna och färdigheterna för att kunna delta i räddningsverksamheten. Förutom detta skall arbetsgivaren introducera avtalspersonalen i den egna stationens skyddsutrustning, redskap och anvisningar. Kursen ger grundläggande färdigheter att fungera i räddningsgruppen som arbetspar med en mera erfaren person. Regionalt finns det skillnader i vilka uppdrag man delta i inom räddningsväsendet efter grundkursen i räddningsverksamhet. Arbetsgivaren förpliktigas av arbetarskyddslagen som ställer minimikrav på kunskaperna vilket bör beaktas.

Grundkursen i räddningsverksamhet ger förutsättningar att:

- ge nödförstahjälp
- utföra förstahandssläckning
- använda personlig skyddsutrustning samt tryckluftsaggregat som skydd för andningen vid olika olycksituationer och eldsvådor
- utföra mindre släcknings- och räddningsuppdrag i par med en mera erfaren släckningsman eller som en del av en grupp
- använda Virve-terminalen som kommunikationsutrustning

Grundkursen i räddningsverksamhet omfattar en introduktionsfas som utförs innan kursen men som också kan utföras som en del av kursen. Introduktionen innehåller självständiga studier samt ledd övning inom räddningsverket, i den egna brandkåren eller motsvarande samfund.

3.2 Inträdeskrav till Grundkurs i räddningsverksamhet

Den sökande till Grundkurs i räddningsverksamhet skall

- vara minst 16 år,
- uppfylla de krav på hälsotillstånd och funktionsförmåga som gäller utförande av grundläggande uppgifter inom räddningsverksamheten (arbetsplatsläkarens utlåtande) (IM 2016)
- vara lämplig att använda tryckluftsaggregat samt också i övrigt lämplig för kursen
- ha utfört den till introduktion som krävs före kursen i den egna organisationen om introduktionen inte ingår i kursen

Ansvarutbildaren utvärderar förutsättningarna att delta i kursen med en frågeblankett som finns i Koulumaali studieportalen. Den sökande fyller i blanketten och levererar den till den som ordnar utbildningen eller till ansvarutbildaren då man söker till kursen. Blanketten kompletteras ännu på första lektionen så man får elevens underskrift på den.

”Den första undersökningen görs innan man deltar i utbildning och det rekommenderas att undersökningarna görs centraliserat i områdena. Hälsoundersökningen vid den första undersökningen omfattar en intervju utifrån förhandsuppgifter, en klinisk läkarundersökning och sådana kompletterande undersökningar som läkaren anser vara nödvändiga”. (IM 2016).

Kursdeltagaren skall ur hälsosynpunkt vara lämplig för grundläggande uppgifter. Av kursdeltagaren förutsätts att man kan utgående från hälsan använda tryckluftsaggregat som andningsskydd. Hälsotillståndet för en person som deltar i räddningsverksamhet skall vara tillräcklig utgående från de krav som ställs på krävande arbete. En person som deltar i räddningsverksamhet skall klara av sina uppdrag utan att riskera sitt eget eller andras hälsa eller säkerhet. Hälsohinder för räddningsverksamheten kan vara tillfälliga eller bestående.

Vid ansökan till grundkursen i räddningsverksamhet rekommenderas att man efter den inledande undersökningen gör en test av den fysiska funktionsförmågan med hjälp av en FireFit cykeltest och muskeltest. Ur hälsans och den fysiska funktionsförmågans synvinkel borde FireFit indexet vara på nivå 2 (IM 2016). FireFit testresultatet avgör inte om man kommer med på kursen. Testresultatet är i kraft för ett år så om personen söker till kursen i rökdykning i enlighet med Räddningsinstitutets kurssystem för avtalspersonal genast efter utfört grundkurs behöver man inte göra FireFit testerna på nytt.

Det rekommenderas, att det utförs lämplighetstester för det sökande innan kursen inleds då dessa tester kommer att vara ett krav för de flesta nya kurser inom Räddningsinstitutets kurssystem för avtalspersonal i framtiden. Lämplighetstesten är inte utslagsgivande för grundkursen i räddningsverksamhet. Den som söker till kursen visar upp testresultatet åt ansvarsutbildaren med hjälp av Räddningsinstitutets blankett. Då man utför lämplighetstestet i enlighet med bilaga 1, får den sökande en bättre bild av sin förmåga att fungera inom olika uppdrag inom räddningsväsendet. Dessutom ger utvärderingen information om vilka egenskaper som ännu möjligen borde utvecklas för att bättre kunna klara av olika situationer på kursen och i framtiden på de olika räddningsuppdragen.

3.2.1 Introduktionen innan kursen

Självstudierna och den ledda utbildningen och övningarna inom den egna brandkåren skall vara utförd och man skall kunna ämnena för självstudierna innan kontaktutbildningen på grundkursen i räddningsverksamhet inleds.

Ämnen för introduktionen är:

- Brandkåren och räddningsväsendet
- Brandkårens verksamhet och övningarna
- Räddningsväsendets värderingar
- Påklädning av släckningsdräkten
- Säkerhetsanvisningar
- Knopar, bindande och redskapslyft
- Brandkårens grundläggande redskap och stegar
- Förstahandssläckning

En dagbok skall föras över introduktionsutbildningen.

3.3 Beskrivning av grundkursen i räddningsverksamhet

Under kursens gång bekantar sig eleverna på lektioner och övningar med släckningsbilens grundläggande redskap, hur dessa används och till vad de används. Arbets säkerheten spelar en central roll under hela kurstiden. Eleverna får kännedom om släckningsdräkten och brandkårens skyddsutrustning samt hur dessa används. För att man skall kunna fungera som en medlem i en räddningsgrupp skall man ha tillräcklig kunskap om räddningsformationer och ledningssystemet samt kunskaper om vilken ens egen roll är. Kursen ger de grundläggande förutsättningarna att fungera som en medlem i en räddningsgrupp vid olika klareringar som hör till de första åtgärderna vid släcknings- och räddningsuppdrag. Under kursens gång utvecklas deltagarna i användandet av förstahandssläckningsutrustningen, i första hjälp och att använda Virve-terminalerna. Kursdeltagarnas kunskaper om service utvecklas också under kursens gång. Kursdeltagarnas färdigheter inlärnas utvärderas under kursens gång med hjälp av färdighetstester.

3.3.1 Omfattning

Kursens omfattning är tre studiepoäng (3 sp).

3.3.2 Kunskapsmålsättningar

En person som utfört grundkursen i räddningsverksamhet kan:

På nivån minnas (kunskaper, kognition)

- räkna upp släckningsbilens redskap och vad de används till
- berätta om vilken skyddsutrustning brandkåren använder för olika uppdrag
- berätta hur en brand utvecklar sig och om olika fenomen vid brand i lägenhet
- berätta om förutsättningarna för förbränning

På nivån förstå (kunskaper, kognition)

- förklara de olika formationerna samt ledningssystemet
- förklara vilka personliga uppgifter räddningsgruppens medlemmar har samt vilken nödvändig utrustning som skall användas i olika klareringssituationer
- förklara arbetssäkerhetens betydelse vid räddningsverksamhetens uppdrag

På nivån tillämpa (färdigheter, psykomotorisk)

- klä på sig släckningsdräkten på rätt sätt och använda den skyddsutrustning som gruppchefen ger order om på ett tryggt sätt
- använda tryckluftsaggregatet som andningsskydd, göra service efter användning samt göra en funktionskontroll av aggregatet
- fungera tryggt som en medlem i en räddningsgrupp vid de klareringar som hör till de inledande åtgärderna vid ett släcknings- och räddningsuppdrag
- ge nödförstahjälp och använda den mest ändamålsenliga förstahandssläckningsutrustningen för att släcka en brand
- göra grundläggande service efter användning och funktionskontroller på redskapen
- använda Virve-terminalen (radiotelefonen)

På attitydnivån (emotionell, affektiv)

Fungera exemplariskt i enlighet med räddningsväsendets värderingar och delta i lektioner och övningar tillsammans med gruppen för att uppnå kunskapsmålsättningarna. Individens och gruppens strävan är att trygga att den yrkes- och avtalspersonal som jobbar på fältet skall kunna samarbeta så bra som möjligt och att de strävar mot samma mål och enligt samma principer på kunskaps-, färdighets- och attitydnivåerna.

3.3.3 Innehåll

- Introduktion till räddningsväsendet (utförs innan kursen påbörjas)
- Kursöppning, arbetssäkerhet och skyddsutrustning
- Ledning av räddningsverksamheten och kommunikation
- Förutsättningar för förbränning, eldsvåda och förstahandssläckning
- Nödförstahjälp
- Tryckluftsaggregatet
- Redskap och klareringsmodeller

- Vattenförsörjning
- Vägtrafikeräddning
- Färdighetsprov 1...4

3.3.4 Belastningen

- Lektioner och övningar: 60 timmer
- Självstudier: 10 timmar
- Introduktion i den egna brandkåren: 12 timmar

Sammanlagt 82 timmar.

3.3.5 Efter kursen

Efter denna kurs har kursdeltagaren fått den grundläggande beredskapen att fungera i olika uppdrag inom räddningsväsendet. Arbetsgivaren skall introducera personen i de olika arbetsuppgifterna som man kan hamna att utföra. När personen utnämns till alarmavdelningen (se Arbetarskyddslagen 738/2002, 2 kap - Arbetsgivarens allmänna skyldigheter - 14 § Undervisning och handledning för arbetstagarna) skall den som gör utnämningen försäkra sig om att kursdeltagaren förmår fungera tryggt vid alla larmuppdrag utan att riskera sin egen eller andra personers säkerhet som deltar i räddningsverksamheten. Den utnämnda personen får verka enbart i sådana uppdrag till vilka personen har utbildning, erfarenhet och fått introduktion till.

Efter slutförd Grundkurs i räddningsverksamhet utnämns oftast släckningsmanspraktikanten till yngre släckningsman. Regionalt finns det skillnader i vilka uppdrag man kan delta efter grundkursen i räddningsverksamhet.

4 Läroplan för Kurs i rökdykning för avtalspersonal (2 sp)

4.1 Inledning

”Räddningsdykning är sådant i 11 § i arbetarskyddslagen avsett arbete som medför särskild fara för olycksfall eller sjukdom. Sådant arbete får utföras endast av en arbetstagare som är kompetent och som med avseende på sina personliga förutsättningar lämpar sig för arbetet. Trygg räddningsdykning förutsätter att den som utför dykningen har särskild behörighet, vilken utgörs av kraven i anslutning till hälsotillståndet, prestationsförmågan, utbildningen och övningen. Det är ändamålsenligt att godkännandet av en ny person för räddningsdykning sker i form av ett uttryckligt beslut.” (Anvisning för räddningsdykning 2007).

Rökdykning styrs av Inrikesministeriets räddningsavdelnings *Anvisning för räddningsdykning (2007)* och *Anvisning för bedömning och utveckling av räddningspersonalens funktionsförmåga (2016)*.

Rökdykning är ett grupparbete där gruppens minimistyrka är fyra personer. Rökdykning utförs alltid parvis eller i en större grupp. I rökdykningsutbildningen betonas därför förmågan att arbeta i par. I rökdykningsutbildningen övar man sig i förhållanden som känns verklighetstroga vilket ställer både fysiska och psykiska krav på eleverna.

Arbete på taket på en byggnad som brinner kräver dessutom genomförd kurs Arbete på områden med risk för fall – kurs 1 eller Kurs för nedfirning och arbete på tak (SPEK). För rökdykning i underjordiska utrymmen krävs dessutom regional tilläggsutbildning.

4.2 Inträdeskrav till kursen i rökdykning

Eleven på kurs i rökdykning skall:

- vara minst 18 år
- uppfylla kraven på hälsotillstånd och funktionsförmåga som krävs för krävande räddningsuppdrag (test av funktionsförmågan och arbetsplatsläkarens utlåtande)
- på godkänt sätt utfört Grundkurs i räddningsverksamhet eller Kurs i släckningsarbete (SPEK)
- kunna använda tryckluftsandningsapparaten samt kan utföra service och funktionskontroll efter användningen
- kunna arbeta i mörker, på höga höjder samt i slutna, trånga utrymmen; detta utvärderas med lämplighetstest i enlighet med bilaga 1. Lämplighetstesten skall tas i bruk senast fr.o.m. 1.1.2022.

Ansvarsutbildaren utreder elevernas förutsättningar att delta i kursen med hjälp av kompetensblanketten som finns i Koulumaali portalen. Elev som söker till kursen skall fylla i blanketten och skicka in den till arrangören av kursen eller till ansvarsutbildaren redan i det skede man söker till kursen. Blanketten fylls i på nytt när kursen inleds så att man får elevens underskrift på blanketten.

Minimikrav för kursen i rökdykning

Introduktion

Tabellen intill visar i vilken ordning de krav som finns för kursen skall utföras; hälsogranskning, test av funktionsförmåga, kompetens och lämplighet.

Inledande hälsogranskning

”Hälsotillståndet hos den personal som deltar i räddningsverksamhet kontrolleras vid en första undersökning och periodiska undersökningar. Den första undersökningen görs innan man deltar i utbildning och det rekommenderas att undersökningarna görs centraliserat i områdena. Hälsoundersökningen vid den första undersökningen omfattar en intervju utifrån förhandsuppgifter, en klinisk läkarundersökning och sådana kompletterande undersökningar som läkaren anser vara nödvändiga”. (IM 2016).

Grundkurs i räddningsverksamhet

”I samband med hälsoundersökningen görs en bedömning av hälsotillståndet och samtidigt bestämmer företagsläkaren om hälsotillståndet är tillräckligt gott för att utföra krävande uppgifter, grundläggande uppgifter som förutsätter rökdykning, grundläggande uppgifter eller räddningsväsendets övriga uppgifter.” (IM 2016).

Test av funktionsförmågan (FireFit)

Lämplighetstester

Hälsogranskning

Lämplighetstesterna skall tas i bruk senast fr.om. 1.1.2022.

Kurs i rökdykning

Arbetsgivarens representant skall ta beslut om vilka uppgifter personen lämpar sig för och till vilka uppgifter kan utbildas. Beslutet skall beakta utlåtandet från hälsogranskningen och övriga nödvändiga faktorer som resultaten från test av funktionsförmågan och lämplighet. Dessutom har man vid många räddningsverk också tagit i bruk en säkerhetsutredning.

En ny läkargranskning inför kursen i rökdykning är inte nödvändig om man redan vid den initiala läkargranskningen konstaterat att personen ur hälsosynvinkel lämpar sig för krävande rökdykningsuppdrag. Läkarutlåtandet får dock inte vara äldre än ett år.

Innan kursen i rökdykning kan man utföra andra kurser där kompetens för rökdykning inte krävs. Dyliga kurser är t.ex. första hjälp, första insats och räddningsverksamhet vid vägtrafikolyckor med personbil.

4.3 Beskrivning av kursen i rökdykning

Kursen i rökdykning är en krävande kurs både fysiskt och psykiskt. I början av kursen bekantar man sig med Inrikesministeriets direktiv för räddningsdykning, rökdykarens utrustning, hur en lägenhetsbrand utvecklas och hur den släcks samt räddning med rökdykning. Kursdeltagarna fördjupar sina kunskaper med hjälp av självständiga studier av det material som finns i de olika avsnitten.

Med hjälp av övningar under närstudierna lär sig kursdeltagarna de grundläggande rökdykningsteknikerna. Övningarna är många och de är alla progressiva: varje övning innebär någonting nytt och tillägg till de tidigare inlärd. En väsentlig del av rökdykning är släckningsarbetet. På kursen lär man sig släckning inomhus och hur en brand i ett rum släcks med hjälp av angripande släckningstaktik. Användande av värmekamera som ett hjälpmedel vid rökdykning har ökat på vid utbildningen. Strävan skall vara att alltid utföra rökdykning med hjälp av värmekamera men färdigheten att utföra rökdykning i blindo får aldrig glömmas bort.

En av de viktigaste färdigheterna för en rökdykare är att kunna samarbeta med sitt rökdykarpar. Under kursens gång lär sig kursdeltagaren att arbeta tillsammans med olika personer då paret alltid byts ut vid övningarna. Under alla rökdykningsövningar övar man också rökdykningsövervakning och att fungera som skyddspår. De avslutande övningarna är varma övningar och service efter detta i enlighet med funktionsmodellen Ren Brandstation.

Under kursens gång utvärderas deltagarnas färdigheter och inläring med hjälp av olika färdighetsprov.

4.3.1 Omfattning

Kursens omfattning är två studiepoäng (2 sp).

4.3.2 Kunskapsmålsättningar

En person som utfört kursen i rökdykning kan:

På nivån minnas

- berätta om riskerna som hänför sig till rökdykning
- berätta hur man firar ned sig från våning med hjälp av nödnedfirningsutrustningen

På nivån förstå

- beskriva hur en lägenhetsbrand utvecklas och vilka farliga fenomen som hänför sig till detta
- motivera skyddsparets och rökdykningsövervakarens betydelse för en säker rökdykning

På nivån tillämpa

- släcka en rumsbrand med hjälp av tekniken för inomhusbrand

- arbeta på ett säkert sätt som etta och tvåa i grundläggande räddningsuppdrag där det krävs rökdykning (rekognosera, säkra, släcka, rädda, ventilera rök och röja eldhärdar)
- göra service och funktionskontroller av utrustningen efter användning

4.3.3 Innehåll

- Arbets säkerhet vid rökdykning
- Inomhusbrand
- Rökdykningsteknik
- Färdighetsprov 1 (påklädning av rökdykarutrustningen)
- Färdighetsprov 2 (utförande av ett släcknings- och räddningsuppdrag i en "bostadslägenhet")

4.3.4 Belastningen

- Lektioner: 12 h
- Övningar: 33 h
- Självständiga studier: 9 h

Totalt: 54 timmar

4.3.5 Efter kursen

Kursdeltagaren kan inte automatiskt utnämnas till rökdykare efter kursen. Arbetsgivaren skall introducera kursdeltagaren i rökdykarens arbete (Arbeterskyddslagen 2002, §14). Ämnen som skall behandlas vid introduktionen är t.ex. rökdykarens skyddsutrustning, arbetsredskap samt de lokala anvisningarna och verksamhetsmodellerna. Efter introduktionen kan personen utnämnas till kompetent att utföra krävande rökdykningsuppdrag. Utnämningen skall försäkra sig om att kursdeltagaren förmår fungera tryggt vid alla larmuppdrag utan att riskera sin egen eller andra personers säkerhet som deltar i räddningsverksamheten. Den utnämnda personen får verka enbart i sådana uppdrag till vilka personen har utbildning, erfarenhet och fått introduktion till. Det rekommenderas dessutom att kursdeltagaren utför de obligatoriska övningarna i enlighet med anvisningen för räddningsdykning innan man rökdyker vid larmuppdrag. I början skall den andra parten i rökdykarparet vara en mera erfaren rökdykare.

5 Läroplan för kurs i arbete på område med risk för fall (PVAT-1) (1 sp)

5.1 Inledning

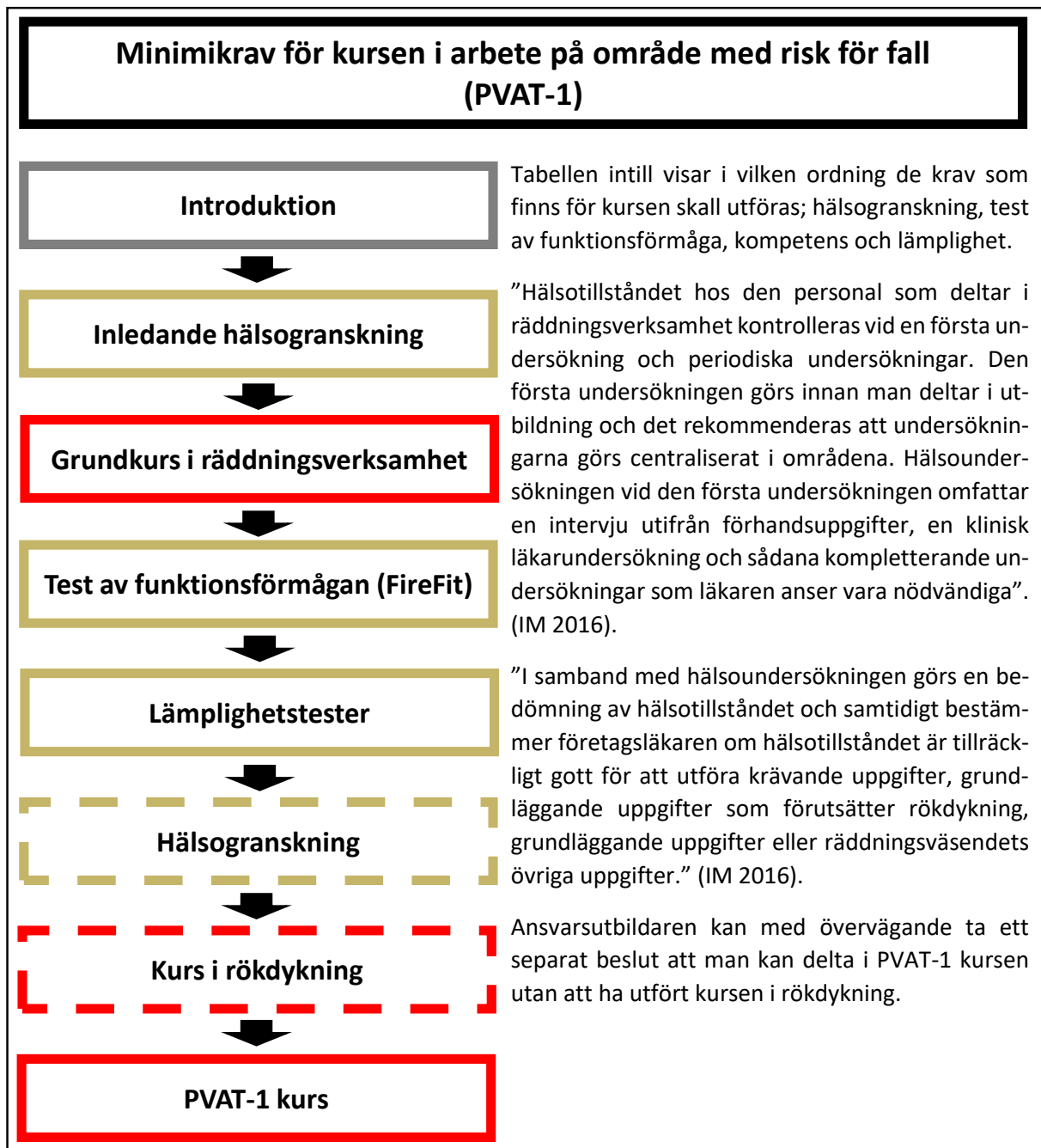
Arbete på område med risk för fall är högrisk verksamhet där det finns hög risk för invalidisering eller att skada sig. Risk för att falla är en av de mest centrala riskerna för räddningspersonal att råka ut för allvarliga arbetsolyckor (A:72 Arbete på hög höjd inom räddningsväsendet, 1). En av räddningsväsendets huvuduppdrag är bl.a. räddande av människor och djur ur olika olyckor. Inom räddningsverksamheten bör man förbereda sig på olika typer av räddningsuppdrag och olyckor genom utbildning av personalen samt genom anskaffning av olika utrustning. Att förbereda sig på uppdrag på höga höjder är en omfattande och utmanande del av räddningsväsendets dagliga beredskap. Om räddningsväsendets personal under uppdragets gång kommer in på ett område med risk för fall finns det alltid risk för en allvarlig olycka eller skaderisk.

5.2 Inträdeskrav till kursen i arbete på område med risk för fall

Eleven på kursen skall:

- vara minst 18 år
- uppfylla kraven på hälsotillstånd och funktionsförmåga som krävs för krävande räddningsuppdrag. Med speciellt övervägande kan man godkänna att eleven klarar av grundläggande uppdrag.
- på godkänt sätt utfört Grundkurs i räddningsverksamhet eller Kurs i släckningsarbete (SPEK)
- kunna utföra (nöd)nedstigning i enlighet med kurskraven i kursen i rökdykning
- kunna arbeta i mörker, på höga höjder samt i slutna, trånga utrymmen.

Ansvarsutbildaren utreder elevernas förutsättningar att delta i kursen med hjälp av kompetensblanketten som finns i Koulumaali portalen. Elev som söker till kursen skall fylla i blanketten och skicka in den till arrangören av kursen eller till ansvarsutbildaren redan i det skede man söker till kursen. Blanketten fylls i på nytt när kursen inleds så att man får elevens underskrift på blanketten.

5.3 Beskrivning av kursen i arbete på område med risk för fall

På kursen i arbete på område med risk för fall lär man sig fungera säkert på ett område där det finns risk för fall. På kursen lär man sig teknik man i fortsättningen kan använda på övningar och larmupdrag. På kursen lär man ut knopar, hur man fäster sig vid rep, medfirning, säkrande av nedfirning, arbete på tak, nödevakuering från takkant samt att fungera som medhjälpare på ett höjdfordon.

5.3.1 Omfattning

Kursens omfattning är en studiepoäng (1 sp).

5.3.2 Kunskapsmålsättningar

En person som utfört kursen i arbete på område med risk för fall kan:

På nivån minnas

- berätta om riskerna som hänför sig till arbete på område med risk för fall
- räkna upp de speciella krav som finns vid arbete med ett höjdfordon
- berätta om höjdfordonets roll vid ett larmuppdrag

På nivån förstå

- berätta och motivera hur man kan göra arbetet på ett område med risk för fall säkrare
- motivera användningen av redskap för arbete på hög höjd för att säkra arbetet
- berätta med motiveringar hur man skall kontrollera nedfyrningsutrustningen och repen efter användning
- motivera användande av kantskydd för repen vid arbete på höjd
- motivera och berätta om betydelsen av rökventilering ur det översta bjälklaget samt om olika takmaterials egenskaper

På nivån tillämpa

- fungera på rätt sätt i ett höjdfordon (rätt fallskyddsutrustning)
- arbeta på ett säkert sätt på ett område där det finns risk för fall vid ett krävande uppdrag
- behärska de knopar som används vid arbete på höjder
- klä på sig selen rätt och kontrollera arbetsparets sele
- fästa nedfyrningsanordningen i repet och kontroll av anordningens funktion
- försäkra sig om tillräckliga och säkra fästpunkter
- grundläggande nedfyrningsteknik med under- och överrep
- säkerställa arbetsparets nedfyrning med ett separat säkerhetsrep
- kan modellen för arbete på tak (i rollerna som rök 1 och 2)
- fastspänd i rep röra sig och arbeta säkert på ett sluttande tak
- säker nödnedfyrning från takkanten.

5.3.3 Innehåll

- Kursöppning och nivåprov
- Arbetssäkerhet vid arbete på område med risk för fall
- Fallskyddsutrustningen och påklädandet
- Knopar
- Nedfyrning och säkrande
- Modell för arbete på tak

- Verksamhet i en lyftkorg

5.3.4 Belastningen

- Lektioner: 4 h
- Övningar: 22 h
- Självständiga studier: 3 h

Totalt: 27 timmar

6 Läroplan för Kurs för vägtrafikeräddning vid olycka med personbil (TIPE-1) (1 sp)

6.1 Inledning

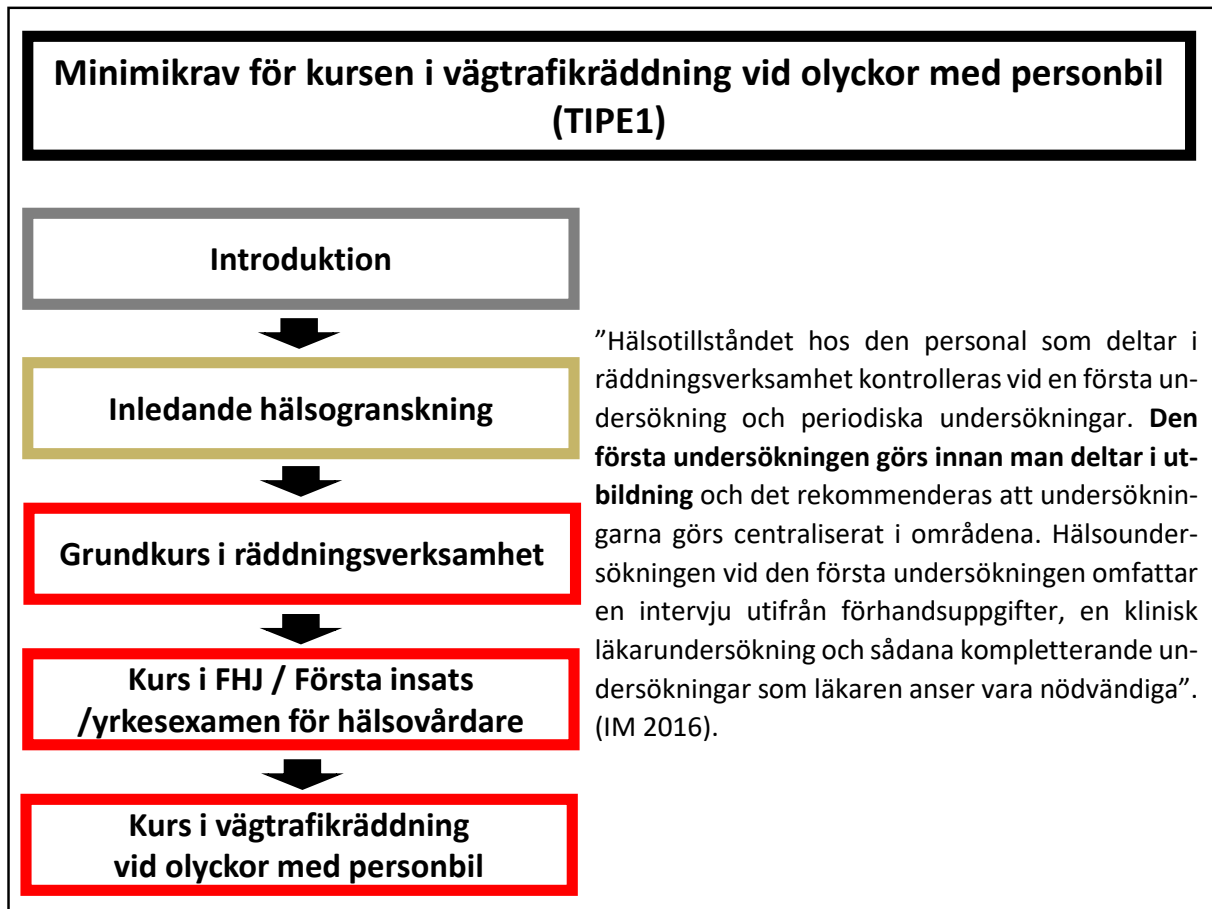
Vägtrafikeräddning är en väsentlig del av räddningsväsendets uppdragsfält. Sammanlagt 14 685 uppdrag med vägtrafikeräddning har rapporterats vilket är 13% av alla uppdrag. Dessutom har 85% av de som skadats vid olycka skadats vid en trafikolycka. Antal dödsfall i trafiken var ca 250 vilket är över hälften av alla olyckor med dödlig utgång och 78% av de allvarligare skadorna har skett i trafiken (Pronto, 2018 samt Statistikcentralen).

Fordonens utveckling har medfört ett behov att också förnya verksamheten för de som utför räddningsarbetet vid ett olyckstillbud. Den centrala avsikten vid vägtrafikeräddning är att få hjälp åt den nödställda så fort som möjligt och så säkert som möjligt samt få den nödställda transporterad till fortsatt vård utan att man under räddningsarbetet förorsakar flera skador.

6.2 Inträdeskrav till kursen för vägtrafikeräddning vid olycka med personbil

Eleven på kursen skall:

- vara minst 18 år
- uppfylla kraven på hälsotillstånd och funktionsförmåga som krävs för grundläggande uppdrag (IM 2016)
- på godkänt sätt utfört Grundkurs i räddningsverksamhet eller Kurs i släckningsarbete (SPEK)
- på godkänt sätt utfört kurs i FHJ eller Första insats eller ha en yrkesexamen för hälsovårdare

6.3 Beskrivning av kursen för vägtrafikeräddning vid olycka med personbil

Arbetsfältet vid vägtrafikeräddning är mycket omfattande eftersom det vid en vägtrafikolycka också kan finnas t.ex. farliga ämnen inblandade vilket leder till en olycka med farliga ämnen.

Kursen omfattar räddning ur en personbil och säker verksamhet vid ett larmuppdrag som gäller en vägtrafikolycka.

6.3.1 Omfattning

Kursens omfattning är en studiepoäng (1 sp).

6.3.2 Kunskapsmålsättningar

En person som utfört kursen i vägtrafikeräddning vid olycka med personbil kan:

På nivån minnas

- berätta om riskerna som hänför sig till arbetet vid en vägtrafikolycka

På nivån förstå

- motivera åtgärderna och uppdragshelheterna vid säker räddning av en person ur en personbil

På nivån tillämpa

- fungera som en medlem i enheten för att förhindra tilläggsolyckor vid ett vägtrafikeräddningsuppdrag
- rädda en person ur en personbil vid en trafikolycka enligt gruppchefens direktiv.

6.3.3 Innehåll

- Arbets säkerhet
- Möte av en nödställd
- Grundläggande räddningsteknik
- Möte av en nödställd och förflyttning utan hydrauliska verktyg
- Öppnande av dörrar och återställande av korgens form
- Räddningsteknik; räddning ur en bil som: står på hjulen, ligger på sida, ligger på tak
- Räddning skedesvis; två personbilar och två nödställda
- Service
- Personbilsteknik
- Grupparbetsuppgifter

6.3.4 Belastningen

- Lektioner: 8 h
- Övningar: 16 h
- Självständiga studier: 3 h

Totalt: 27 timmar

7 Läroplan, kurs i ytbärgning (PIPE) (1 sp)

7.1 Inledning

Ytbärgning innebär räddande av människa, djur eller egendom och avvärijande av skada på vattenytan eller omedelbart under ytan som görs utan vattendykningsaggregat.

Vid ytbärgning skall det alltid finnas två räddare varav den ena kan fungera som medhjälpare. Ytbärgare är en person lämplig för ytbärgningsuppdrag som på godkänt sätt utfört kursen i ytbärgning enligt det riksomfattande utbildningssystemet.

7.2 Inträdeskrav till kursen i ytbärgning

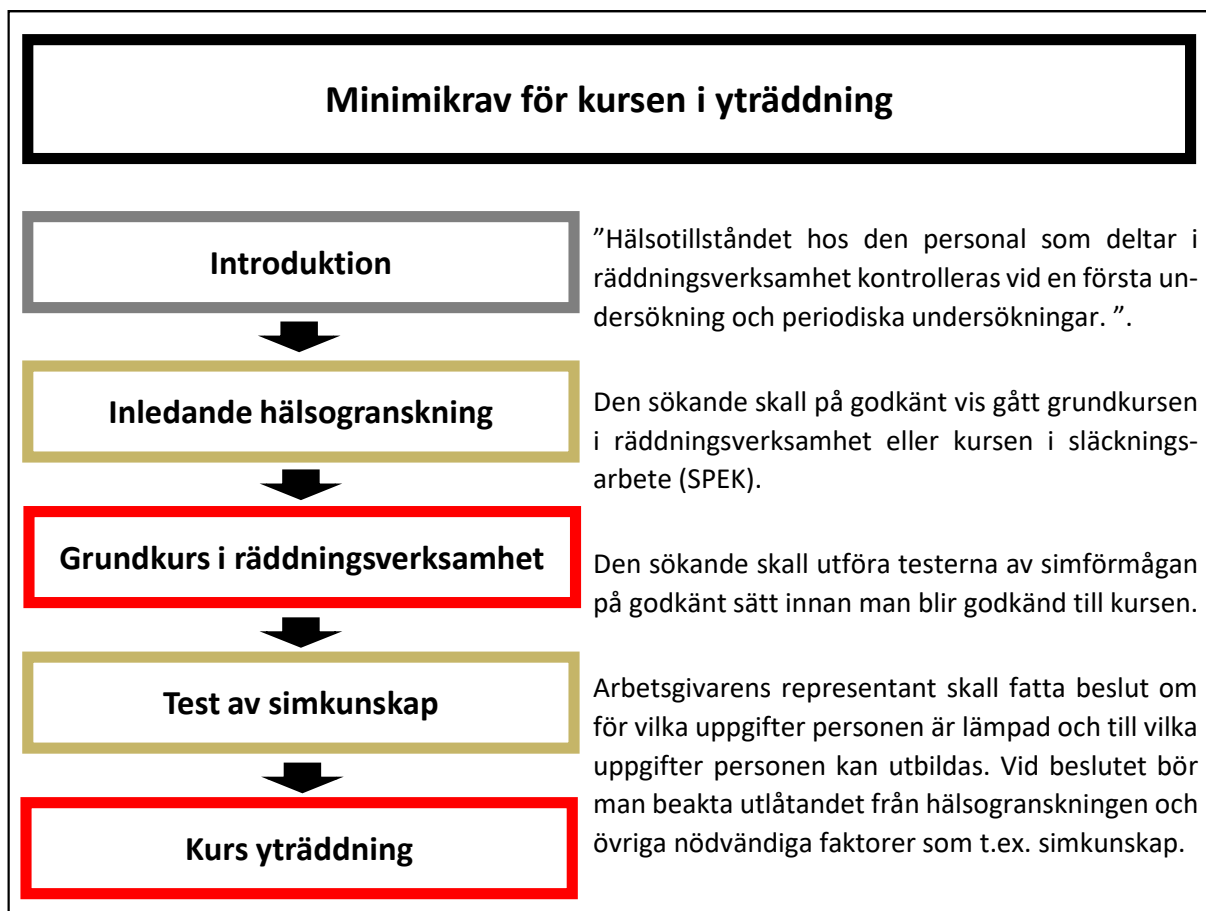
Eleven på kursen skall:

- vara minst 18 år
- uppfylla kraven på hälsotillstånd och funktionsförmåga som krävs för grundläggande uppdrag (IM 2016)
- på godkänt sätt utfört Grundkurs i räddningsverksamhet eller Kurs i släckningsarbete (SPEK)

Ansvarsutbildaren utreder elevernas förutsättningar att delta i kursen innan den börjar. Dessutom skall de krav på simkunskaper och förmåga att arbeta i vatten som finns i inträdeskraven testas på kursen. Om kursdeltagaren inte klarar av dessa tester kan han inte fortsätta på kursen.

Person som söker till kursen skall klara av följande test innan man kan godkännas till kursen:

- Simma 200 på 4 min 45 sek. Inget ryggsim, man får sparka iväg från kortsidorna.
- Simning 50 m med den grundläggande utrustningen. Man kan också simma utan simfötter med enbart cyklop och snorkel. Den sökande skall simma med ansiktet i vattnet med cyklop och andas via snorkeln i 50 meter.
- Hämta ett föremål. Den sökande skall hämta ett föremål från ca 2 m djup genom att dyka utan hjälpmedel som cyklop eller simglasögon.

7.3 Beskrivning av kursen i ytbärgning

Kursen i ytbärgning är en kurs inom det riksomfattande utbildningssystemet för avtalspersonal. Kursen ger formell kompetens att fungera som ytbärgare.

På kursen får man grundläggande förutsättningar att öva ytbärgning på ett säkert sätt. Arbetsgivaren förpliktigas av arbetarskyddslagen som stadgar om minimikrav på kunskaperna. Innan man kan utnämnas till ytbärgare skall en person som godkänt utfört kursen i ytbärgning verka en tid i brandkåren och utföra de årliga obligatoriska övningarna för att man skall kunna försäkra sig om att personen övat ytbärgning i de omständigheter också med beaktande av årstidsvariationerna som anvisningen för räddningsdykning kräver, inkluderande isförhållanden och strömmande vatten samt de specifika omständigheter som mörkret innebär.

7.3.1 Omfattning

Kursens omfattning är en studiepoäng (1 sp).

7.3.2 Kunskapsmålsättningar

En person som utfört kursen i ytbärgning kan:

På nivån minnas

- räkna upp de olika beredskapsnivåerna för vattenräddning
- beskriva ytbärgningsprocessen
- räkna upp och namnge den utrustning som skall användas i enlighet med anvisningen för räddningsdykning
- räkna upp yttre och inre risker
- berätta om användningen av personlig skyddsutrustning vid ytbärgning och vilka skyldigheter och rättigheter arbetstagaren har vid kontroll och service av utrustningen

På nivån förstå

- motivera vilka faktorer som inverkar på valet av taktik
- uppskatta hur riskerna inverkar på det uppdrag som skall utföras
- känna igen riskobjekten och välja en trygg räddningsmetod
- förklara betydelsen av att använda skyddsutrustning, utföra service samt att rätt packa in utrustningen inför larm

På nivån tillämpa

- använda den personliga utrustningen på rätt och tryggt sätt samt serva och packa in utrustningen rätt
- utföra en eftersökning som en medlem i gruppen i enlighet med den uppgift man fått; utföra eftersökning i sektorer, med direktorientering och i fyrkanter
- trygga att man hålls på ytan samt att rädda med simning
- använda räddningsbrädet som hjälpmedel vid räddande av en person
- rädda en person som befinner sig omedelbart under ytan genom att vika sig.

7.3.3 Innehåll

Kursen innehåller närstudier, övningar samt självständiga studier.

- Introduktion till vattenräddning
- Drunkningsförloppet
- Utrustning
- Teknik
- Lokala verksamhetsätt
- Taktik

7.3.4 Belastningen

- Lektioner: 7 h
- Övningar: 21 h
- Självständiga studier: 3 h

Totalt: 31 timmar

7.4 Efter kursen

Kursdeltagaren kan inte omedelbart efter kursen utnämnas till ytbärgare. Arbetsgivaren skall introducera kursdeltagaren i ytbärgarens arbete (Arbetarskyddslagen 2002, §14). Utnämnanen skall försäkra sig om att kursdeltagaren förmår fungera säkert som ytbärgare. Den utnämnda personen får verka enbart i sådana uppdrag till vilka personen har utbildning, erfarenhet och fått introduktion till.

Arbetsgivaren skall introducera kursdeltagaren i uppdrag man kan råka ut för. När en person utnämns till alarmavdelningen skall utnämnanen försäkra sig om (Arbetarskyddslagen 2002, §14) att personen i fråga förmår fungera tryggt vid alla larmuppdrag utan att riskera sin egen eller andra personers säkerhet som deltar i räddningsverksamheten. Den utnämnda personen får verka enbart i sådana uppdrag till vilka personen har utbildning, erfarenhet och fått introduktion till.

8 Läroplan för avtalsbrandkårens befälskurs (4 sp)

8.1 Allmänt

Räddningsinstitutet huvudmålsättningen är ett högklassigt utbildningssystem för avtalsbrandkåren med vars hjälp man tryggar en kvalitativt god utbildning för avtalsbrandkårens personal på olika håll i Finland. Arbetsbilden för avtalsbrandkårens chefer kommer under de följande åren att förändras och samtidigt till att bli en befälskurs för avtalsbrandkåren. Reformen av räddningslagen, räddningsväsendets omorganisering samt förändringarna i och utvecklandet av avtalspersonalens utbildningssystem ställer krav på förändringar också i arbetsbilden för avtalsbrandkårens chef. Genom uppdateringen av läroplanen kan man garantera en smidig övergång från den tidigare kursen för avtalsbrandkårens kårchef till en ny kurs som allt mera behandlar räddningsväsendet som helhet vars avsikt är att utveckla avtalsbrandkårens befäl till att bli utvecklare inom räddningsväsendet.

Ledningen av räddningsverksamheten kommer troligen att i allt högre grad att flyttas över till utbildningen av gruppchefer och skadepplatsledare och på motsvarande sätt kommer utbildningen av skadepplatsverksamheten och ledandet av räddningsverksamhet att minska inom utbildningen av avtalsbrandkårens befäl. Det antal timmar som frigörs kommer att utnyttjas för en utbildning som motsvarar det utvidgade arbetsfältet.

8.1.1 Inträdeskrav till avtalspersonalens befälskurs

Kompetenskraven för befälskursen för avtalspersonal är godkänt utförd enhetschefsutbildning i enlighet av den av Räddningsinstitutet godkända läroplanen som SPEK gjort upp eller godkänt utförd gruppchefs kurs i enlighet med Räddningsinstitutets nya utbildningssystem.

8.1.2 Identifiering och validering av tidigare inhämtad kunskap och kompetens (AHOT)

För avtalspersonalens befälskursen kan man räkna sig till godo tidigare utförda kurser och utbildningar. TillgodoräknanDET kan gälla kursen som helhet eller delar av den. Vid utvärderingen av tillgodoräknanDET är utgångspunkten kursens kunskapsmålsättningar. Vid utvärderingen beaktar man också omfattningen, innehållet samt tidpunkten för de tidigare studierna.

Processen för tillgodoräknanDET inleds endast på studerandes eget initiativ. Gällande de formella studierna har den studerande skyldighet att visa sitt kunnande och han skall visa upp kopior av de betyg från de studier han hänvisar till. Tillgodoräknade sökes av den som ansvarar för befälsutbildningen inom Räddningsinstitutet. Beslut om tillgodoräknanDET görs av utbildningschefen på framställning av den som ansvarar för befälsutbildningen för avtalspersonalen. I princip godkänns inte studier som är äldre än tio år.

Gällande den icke-formella och informella utbildningen har den studerande möjlighet att inleda AHOT-processen via en skriftlig anhållan ut vilken framgår det vilka kunskaper han har samt hur och varifrån dessa är inhämtade. Uppgifterna skall på begäran kunna påvisas med pålitliga dokument. Utgående från den skriftliga anhållan kan den studerande beviljas rätt att visa sitt kunnande med ett yrkesprov.

8.2 Arbetsbilden för avtalsbrandkårens chef

Avtalsbrandkårens verksamhet är indelad i två parallella förvaltningsnivåer. Administrationen på föreningsnivå är skötsel av föreningens rutiner som baserar sig på föreningslagen (503/1989) som styr föreningarnas verksamhet. Det är oftast föreningens ordförande som ansvarar för föreningens administration. Den primära uppgiften gällande administrationen av räddningsverksamheten inom en avtalsbrandkår är att säkerställa beredskapen och räddningsverksamheten. Föreningens räddningsverksamhet leds av avtalsbrandkårens chef.

Avtalsbrandkårens chef fungerar som representant för sin förening i det regionala räddningsväsendet. Han är den förtroendevalda person som ansvarar för räddningsverksamhets effektivitet och kvalitet inom sin avtalsbrandkår. För chefens uppgifter behövs administrativ kunskap samt ledaregenskaper samt en mångsidig förmåga för planering. Uppdraget kräver också goda kunskaper om räddningsväsendet, förebyggande av olyckor och beredskap.

På det föränderliga myndighetsfältet gällande räddningsväsendet betonas myndighetssamarbetet, förutom med det regionala räddningsverket, även med andra säkerhetsmyndigheter som t.ex. polisen och nödcentralen. Uppgiften kräver också att man har kunskaper i intressebevakning för avtalsbrandkårens del och i hur man bygger upp en positiv allmänbild av samfundet.

Arbetsbilden varierar från brandkår till brandkår och den bestäms utgående från de åligganden som brandkårsavtalet ålägger brandkåren. Alla avtalsbrandkårer deltar i räddningsverksamheten och över hälften av avtalsbrandkårerna deltar också i första insats verksamheten. När det gäller förebyggande av olyckor betonas planeringen av säkerhetsupplysningen samt skötande av de uppgifter detta medför. Brandkårsavtalet avgör i vilken mån avtalsbrandkåren deltar i förebyggandet av olyckor och beredskapen. Nuförtiden har många avtalsbrandkårer specialiserat sig på vissa uppdragsområden och separat kommit överens med området räddningsverk om detta.

De grundläggande uppgifterna för brandkårens chef är ledning, organisering och utvecklande av brandkårens verksamhet. Han skall få medlemmarna att aktivt delta i verksamheten och aktivt rekrytera nya medlemmar. Han ger uppgifter, stöder och övervakar att dessa blir utförda samt uppmuntrar personalen. Chefen bör behärska grunderna i hur man motiverar personalen. Han skall ha goda kunskaper i växelverkan och att förhandla: förmågan att bemästra personkonflikter är en av en god brandkårschefs förmågor. Förändringar i samhället åsamkar utmaningar för avtalsbrandkårsverksamheten. Unga som flyttar till tätorterna, det civila arbetet som binder en allt mera, arbetsplatserna som inte finns på hemorten: allt detta har lett till, att avtalsbrandkårerna har allt svårare att rekrytera nya medlemmar. Det har också lett till att medelålder på avtalsbrandkårens personal stiger.

De tjänster som avtalsbrandkåren producerar är tjänster som alla brandkårens medlemmar producerar. Brandkårens chef skall se till att säkerställa att personresurserna räcker till för att man skall kunna sköta de uppdrag som brandkårsavtalet stipulerar. Brandkårens chef skall också se till personalens kunskaper, utbildning och att verksamhetens kontinuitet tryggas. Han ansvarar å sin sida för brandkårens verksamhetsatmosfär samt att säkerställa medlemmarnas motivation att delta i verksamheten.

Avtalsbrandkåren behöver tillräckligt med redskap och annan utrustning. Redskapen och utrustningen är enligt avtalet brandkårens egendom eller utrustning som räddningsverket placerat hos avtalsbrandkåren. Kårchefen förhandlar med räddningsverket om placeringen av utrustningen som reserverats för avtalsbrandkåren och deltar i anskaffningen av utrustning som brandkåren själ skaffar. En resurs för

avtalsbrandkåren är ett gott samarbete mellan kårchefen och föreningens styrelse. Brandkårens verksamhet måste alltid jämkas samman med de ekonomiska förutsättningarna.

Kårchefen verkar ofta som sin brandkårs ledare av räddningsverksamheten. Kårchefen skall kunna leda avtalsbrandkåren som en del av en större formation t.ex. vid storolyckor, störningssituationer samt vid undantagsförhållanden. Kårchefen skall känna till de kunskaper och färdigheter som krävs för räddningsväsendets nationella informationsverksamhet vid olyckor samt det egna regionala räddningsverkets anvisningar för informationsverksamheten.

Dessutom fungerar kårchefen ofta som sin förenings "verksamhetsledare" och för att inte arbetsbördan skall bli allt för stor är förmågan att delegera en viktig egenskap för att trygga verksamhetens kontinuitet och beredskapen. Detta innebär, att även t.ex. vicekårscheferna och gruppcheferna utbildas för sina uppdrag på motsvarande sätt.

Kårchefen är också sin brandkårs galjonsfigur gentemot räddningsverket och offentligheten. Samarbetets och den offentliga bildens betydelse är mycket stor för att trygga brandkårens verksamhet och för att bygga upp en positiv bild av verksamheten.

8.3 Målsättningarna för avtalsbrandkårernas befälskurs

8.3.1 Värdegrunden för avtalsbrandkårernas befälskurs

Avtalsbrandkårerna behöver personal som har kunskaper och vilja att kontinuerligt lära sig nytt och som således är beredda och förnya sitt eget kunnande. Med kunnande förstår man allt oftare att man behärskar omfattande arbets- och verksamhetshelheter. Jämsides med det omfattande kunnandet förutsätter man oftast också ett starkt specialkunnande samt en personlig förbindelse att utveckla sig själv, gruppen och samfundet. Organisationerna blir plattare och beslutstagandet splittras vilket är utmanande. De sakkunnigas ansvar framhävs.

Personaltillväxt och utveckling är en kontinuerlig personlig inlärningsprocess: vid sidan av utvecklande av kunskaperna och färdigheter inom räddningsväsendet är det också viktigt att vara öppen för att förstå förändringar inom föreställningar, inställningar och värderingar.

Förutom en stadig grund behövs för uppdragen och verksamheten allt oftare processliknande, tekniska och av räddningsväsendets kunnande oberoende allmänna färdigheter som t.ex.

- beredskap att utveckla praxis och att anamma nya verksamhetsätt som hjälper till att behärska osäkerheten i ett föränderligt samhälle och arbetsliv
- förmåga att utvärdera och utveckla sina egna färdigheter att växelverka
- förmåga för ett gott professionellt samarbete med andra
- förmåga att styra, stöda och uppmuntra personalen att utnyttja sitt eget kunnande och att utveckla sina färdigheter
- förmåga att gestalta det framtida samhället och att väcka initiativrikedom för att förändra föråldrade eller icke fungerande praxis

Personalens kunnande är också kunskap om värderingar: att förbinda sig till räddningsväsendets värderingar hjälper till att kunna handla rätt i yrket, arbetslivet och samhället.

8.3.2 Kunskapsmässig målsättning

Avtalspersonalens kurser har beskrivits utgående från de målsättningar som satts upp för kunnandet. Målet för studierna (learning outcomes) beskriver vad elev förväntas kunna när kurshelheten är utförd. Man strävar till, att beskriva vad eleven vet, förstår eller klarar av att utföra som ett resultat av studierna.

Som grund för målsättningarna finns de kunskapsbehov som är i en central roll för att avtalspersonalens verksamhet skall vara lyckad. Kursens målsättningar har gjorts upp för en miniminivå. Genom att fastställa målsättningar för kunnande och utvärdering ser man till, att varje elev får åtminstone de kunskaper, färdigheter och den inställning som är grundläggande för att klara av uppdragen och för att kontinuerligt bygga på sina kunskaper i framtiden.

Målsättningarna är gjorda så, att de innehåller följande saker: ett verb, som berättar vad man väntar sig att eleven kan göra i slutet av kursen; ett eller flera ord som beskriver sakerna som eleven har att göra med; ett eller flera ord som beskriver att man uppnått kunskapen. De olika kunskapsnivåerna har beskrivits genom att bearbeta Blooms taxonomi på följande sätt:

1. Nivån minnas

Att minnas kan definieras som en förmåga att hålla i minnet eller att i minnet återskapa saker utan att man nödvändigtvis förstår sakerna. I denna läroplan används bl.a. följande verb på minnesnivån: *definiera, känna igen, lista, beskriva, göra efter, komma ihåg.*

2. Nivån förstå

Att förstå kan definieras som en förmåga att tolka den information man lärt sig. I denna läroplan används bl.a. följande verb på nivån att förstå: *förklara, skilja åt, rapportera, bistå, utvärdera.*

3. Nivån tillämpa

Att tillämpa kan definieras som förmåga att använda saker man lärt sig i nya situationer eller förmåga att använda idéer och begrepp vid problemlösning. I denna läroplan används bl.a. följande verb på nivån att tillämpa: *använda, välja, handla, applicera, utföra, förverkliga, föreslå, göra.*

4. Nivån analysera

Att analysera kan definieras som förmåga att dela upp informationen i komponenter och söka förhållanden och idéer mellan dessa (förmåga att förstå en organisatorisk struktur). I denna läroplan används bl.a. följande verb på nivån att analysera: *analysera.*

5. Nivån utvärdera

Att värdera definieras som förmåga att utvärdera värdet av tankar och lösningar: *utvärdera, dra slutsatser, motivera*.

6. Nivån skapa

Att skapa kan definieras som förmåga att utvärdera och värdera material för ett visst ändamål samt förmåga att få till stånd någonting nytt: *bygga upp, utvidga, utveckla*.

8.3.3 Målsättningar för avtalsbrandkårernas befälskurs

Den som utfört kursen för avtalsbrandkårernas befäl kan

På nivån minnas

- berätta om lagstiftningen gällande räddningsväsendet och om räddningsväsendets administrativa organisationer
- berätta om det brandkårsavtal man gjort med egna områdets räddningsverk, räddningsverkets servicenivåbeslut samt om andra centrala dokument som räddningsverket gjort upp gällande verksamheten

På nivån förstå

- förklara och motivera helheten avtalspersonalens utbildningssystem samt hur detta inverkar på räddningsverksamheten
- förklara de åligganden som brandkårens påläggs genom brandkårsavtalet
- motivera betydelsen av riskhantering och trygg ledning för räddningsuppdrag och övningar
- förklara kraven gällande arbets säkerhetslagstiftningen
- förklara ledningssystemet för räddningsverksamheten och vilka befogenheter en person som tillfälligt leder räddningsverksamheten har
- använda ledarskapet för att förstärka brandkårens medlemmars motivation
- förklara ledarens betydelse för den personliga säkerheten
- förklara vad en positiv offentlig bild betyder för brandkåren och räddningsbranschen

På nivån tillämpa

- leda brandkåren på så sätt, att de krav som ställs på brandkåren i brandkårsavtalet uppfylls
- planera brandkårens verksamhet och i den interna utbildningen utbilda i ämnen som byggnadstekniskt brandskydd, brandsäkerhetsanordningar och brandundersökning
- planera och leda den säkerhetsupplysning som avtalsbrandkåren utför på det sätt som överenskommit med räddningsverket
- rekrytera, upprätthålla och utveckla personalens funktionsförmåga
- tillämpa arbets säkerhetslagstiftningen i praktiken
- för sin egen del upprätthålla brandkårens och räddningsbranschens positiva offentlighetsbild

På nivån analysera

- utvärdera och utveckla sin egen brandkårs verksamhet

8.4 Undervisningsmetoder vid utbildningen av avtalsbrandkårernas befäl

Att lära sig är i grund och botten att individuellt och kontinuerligt bygga och bygga upp en beredskap för nya kunskapsbegrepp och färdigheter att kontinuerligt ge den betydelse för sakerna som krävs. Varje elev bygger upp sina yrkesmässiga begrepp utgående från sin egen livshistoria, sina arbets- erfarenheter, organisationens traditioner samt de förväntningar eleven har på framtiden. En mål- sättning med utbildningen är att motivera till en kontinuerlig utveckling av sig själv.

Utbildningen binds målmedvetet till elevernas arbetserfarenhet, de nuvarande uppgifterna och arbetsorganisationen samt till de utvecklingsutmaningar som i den nära framtiden finns inom rädd- ningsväsendet. Utbildningen riktar in sig på att man skall nå kunskapsmålen och att man skall omfatta principen för livslångt lärande. Eleven är den som själv är ansvarig för inlärningsprocessen.

8.5 Avtalsbrandkårernas befälskurs

8.5.1 Förverkligandet av läroplanen för avtalsbrandkårernas befälskurs

Läroplanen för avtalsbrandkårernas befälskurs kan förverkligas på olika sätt. I tabellen nedan finns några alternativa modeller för det pedagogiska förverkligandet av utbildningen.

Alternativ 1	Självständiga studier: inledande uppgifter Närstudieavsnitt i landskapen (fre-sön)	Självständiga studier: inlärningsuppgifter, studier via nätet Närstudieavsnitt i landskapen (lör-sön)	Självständiga studier: inlärningsuppgifter, studier via nätet	Närstudieavsnitt: på Räddningsinstitutet (mån-fre)
Alternativ 2	Närstudieavsnitt på Räddningsinstitutet (mån-fre)	Närstudieavsnitt på Räddningsinstitutet (mån-ons)	Självständiga studier: inlärningsuppgifter	Närstudieavsnitt på Räddningsinstitutet (fre-sön)
Alternativ 3	Närstudieavsnitt i landskapen (fre-sön)	Självständiga studier	Närstudieavsnitt i landskapen (fre-sön) följt av självstudier	Närstudieavsnitt på Räddningsinstitutet (fre-sön)

Bild 1. Exempel på alternativa former för förverkligandet av kursen

8.5.2 Utbildningsavsnitt för avtalsbrandkårens befälskurs

Antalet timmar innehåller teoriundervisning, självständiga studier och inlärningsuppgifter.

- Lagstiftning gällande räddningsväsendet och räddningsväsendets administrativa system: 12 h
- Brandkårsavtalet och de förpliktelser som detta medför samt personal i bisysslas ställning som räddningsverkets arbetstagare: 12 h
- Riskhantering, säkerhetsledning, planering av verksamheten inom avtalsbrandkårens verksamhet: 24 h
- Personalledning, utvecklandet av det egna ledandet: 24 h
- Ledande av räddningsverksamhet och myndighetssamarbete samt informationsverksamhet: 16 h
- Planering och ledning av säkerhetsinformationsverksamheten samt befälets etikett och uppförande: 8 h
- Det regionala räddningsverkets verksamhet, centrala dokument samt de riksomfattande och regionala organisationerna inom räddningsbranschen: 4 h
- Grunderna i samhällets beredskap och räddningsverkets roll och åligganden för att ordna beredskapen: 8 h

Totalt: 108 timmar

8.6 Lagstiftning gällande räddningsväsendet och administrativt system (12 h)

8.6.1 Kunskapsmålsättningar

Efter utbildningsavsnittet skall eleven kunna:

- räkna upp de centrala stadgandena i lagstiftningen som gäller räddningsväsendet
- förklara tjänsteinnehavarens och arbetstagarens ansvar och skyldigheter
- förklara räddningsområdets organisation
- de speciella drag som gäller administreringen av personal som verkar utgående från frivillighet

8.6.2 Innehåll

Räddningsväsendets lagstiftning
Räddningsväsendets administrativa system
Avtalsbrandkårens författningsmässiga ställning

8.6.3 Studiemetoder

Närstudier, inlärningsuppgifter

8.6.4 Studiematerial och -omgivning

Räddningslagen (379/2011)
Statsrådets förordning om räddningsväsendet (407/2011)
Övrigt material som ansvarsutbildaren delar ut

8.7 Brandkårsavtalet och dess åligganden samt personal i bisysslas ställning som räddningsverkets arbetstagare (12 h)

8.7.1 Kunskapsmålsättningar

Efter utbildningsavsnittet skall eleven kunna:

- förklara avtalsbrandkårens ställning inom räddningsväsendet samt ansvar och skyldigheter som brandkårsavtalet för med sig för avtalsbrandkåren
- berätta om ett typiskt regionalt brandkårsavtal och om strukturen och innehållet i de olika avtalsformerna
- fungera som förhandlare då man gör upp ett brandkårsavtal
- principerna för brandkårsavtalssystemet och för samarbetet med räddningsmyndigheten

8.7.2 Innehåll

Avtalsbrandkårens författningsmässiga ställning
Avtalsmodeller som Avtalsbrandkårernas förbund tagit fram
Brandkårsavtalets förpliktelser
Avtalspraxis och samarbetet med räddningsmyndigheterna som sker via brandkårsavtalet
Arbetsplatshälsovård och arbets säkerhetslagstiftningen

8.7.3 Studiemetoder

Närstudier, inlärningsuppgifter

8.7.4 Studiematerial och -omgivning

Räddningslagen (379/2011) och förordning om räddningsväsendet (407/2011)
Arbetskyddslagen (738/2002)
Föreningslagen (503/1989)
Työterveyshuolto sopimuspalokunnissa SM julkaisu 2013
Sopimuspalokuntien Liiton mallisopimukset
Föreläsningdian
Det egna brandkårsavtalet och det egna området ramavtal

8.8 Planering av avtalsbrandkårens verksamhet, riskhantering och arbets-säkerhet inom avtalsbrandkårsverksamheten (24 h)

8.8.1 Kunskapsmålsättningar

Efter utbildningsavsnittet skall eleven kunna:

- göra upp en årsplan för brandkårens verksamhet
- förklara vikten av förhandsplanering för att trygga och utveckla brandkårens verksamhet
- handla i enlighet principerna för riskhanteringen och arbets säkerheten

8.8.2 Innehåll

- grundläggande årsplanering
- planering av räddningsverksamheten; utbildningsplaner och övriga planer för att utveckla personalens kunnande om räddningsverksamheten
- brandkårens deltagande i förebyggandet av olyckor och beredskapsverksamheten
- planering av alarm-, ungdoms-, dam- och stödavdelningarnas verksamhet
- myndighetssamarbete
- tryggandet av brandkårens verksamhet

- medlemsrekrytering, byggande av en positiv offentlig bild
- utvärdering av risker och olägenheter i den egna brandkåren

8.8.3 Studiemetoder

Förhandsuppgift, närstudier, nätverksbaserade inlärningsuppgifter (Moodle), grupparbeten via nätet och närstudier

8.8.4 Studiematerial och -omgivning

Palokuntayhdistys toimii. SSPL:n julkaisu 2012
Palokuntatapahtuman järjestämisosas. SPEK 2009
Nuoriso-osaston turvallisuusohje. SPEK 2013
Sopimuspalokunta strategia 2020. SSPL:n julkaisu 2012
Hyvinvoiva sopimuspalokunta. SSPL:n julkaisu 2012
Riskien arviointi pelastuslaitoksissa. Työterveyshuollon ohje

8.9 Ledning och organisation; personalledning (24 h)

8.9.1 Kunskapsmålsättningar

Efter utbildningsavsnittet skall eleven kunna:

- leda personalen på ett utvecklande och positivt sätt
- grunderna i att leda sig själv och kunna som ledare fungera på ett gott växelverkande sätt
- förklara betydelsen av personalrisker och dess möjliga inverkningsområden
- leda, motivera och förankra personalen i avtalsbrandkårsvärksamheten

8.9.2 Innehåll

Personalrisker
Utveckla sig själv som ledare
Att leda via växelverkan
Olika områden inom organisationskommunikation
Arbetsplatsens atmosfär och arbetsgemenskapens välmående

8.9.3 Studiemetoder

Närstudier, nätverksbaserade inlärningsuppgifter (Moodle), grupparbeten via nätet och närstudier

8.9.4 Studiematerial och -omgivning

Moodle studieportalen

8.10 Ledning av räddningsverksamhet och information (16 h)

8.10.1 Kunskapsmålsättningar

Efter utbildningsavsnittet skall eleven kunna:

- tillämpa de teoretiska grunderna för ledning av räddningsverksamhet
- tillämpa räddningsväsendets kommunikationssystem som en del av ledningssystemet
- grunderna för ledande av räddningsplutonen
- tillämpa räddningsplutonens prestationsförmåga vid räddningsarbete vid olika olyckstillfällen
- förklara de olika samarbetsmyndigheternas uppgifter och hur dessa samverkar vid ett olyckstillbud
- berätta om kommunikationens och informationens betydelse som en del av ledande av räddningsverksamheten
- använda Virve-systemet vid ledningen

8.10.2 Innehåll

Den teoretiska referensramen för ledandet av räddningsverksamheten och ledningsprocessen
Räddningsväsendets organisationer och ledning av organisation
Taktik vid räddningsverksamhet
Ledande av räddningsgrupp och -pluton vid olika olyckstyper
Myndighetssamarbete
Informationen inom räddningsverksamheten

8.10.3 Studiemetoder

Närstudier, inlärningsuppgifter, övningar

8.10.4 Studiematerial och -omgivning

Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje SM julkaisu 21/2012
Pelastustoimen Virve-viestiohje SM julkaisu 24/2011
Lag om varningsmeddelanden (466/2012)
Nieminen, J. Rakennuspalojen yleispäteväät ilmiöt. Pelastusopiston julkaisu 1/2008.
Övrigt material som ansvarsutbildaren delar ut

8.11 Planering och ledning av säkerhetsinformation samt befälsetikett och uppförande (8 h)

8.11.1 Kunskapsmålsättningar

Efter utbildningsavsnittet skall eleven kunna:

- berätta om vikten av en positiv offentlig bild för brandkårens verksamhet och tycka att säkerhetsinformation är viktig
- leda sin brandkår utgående från räddningsväsendets etiska värderingar och tycka att relationerna till intressegrupperna är viktig
- på ett exemplariskt sätt representera brandkåren vid representationstillställningar och kunna utveckla sin förmåga att uppträda

8.11.2 Innehåll

De etiska värderingarna som uppbyggare av den offentliga bilden
Media, information och säkerhetsinformation
PR verksamhet
Förhandlingsförmåga, villighet att uppträda

8.11.3 Studiemetoder

Distansuppgift; brandkårens uppträdande och att representera offentligt
Närstudier

8.11.4 Studiematerial och utbildningsomgivning

Parviainen, Mervi 2015. Pidetään kiinni etiketistä. SPPL
Pelastustoimen eettiset arvot, SPPL
Turvallisuusviestinnän oppaat. SPPL
Palokuntien merkit, SPEK 2013
Palokuntalaisen pukuohje, SPEK 2013
24/365 Palokuntalaisuus Suomessa, Teija Mankinen /SPEK 2013
Det egna räddningsverkets anvisning för säkerhetsinformation
Föreläsningmaterial

8.12 Det regionala räddningsverkets verksamhet och centrala dokument samt räddningsbranschens organisationer (4 h)

8.12.1 Kunskapsmålsättningar

Efter utbildningsavsnittet skall eleven kunna:

- förklara grunderna för det egna brandkårsavtalet och känna till det egna räddningsverkets verksamhet
- förklara avtalsbrandkårens verksamhet som en del av räddningsverkets verksamhet och som en del av det nationella räddningsväsendet
- förklara verksamheten som organisationerna inom räddningsbranschen utför
- berätta om avtalspersonalens utbildningshelhet

8.12.2 Innehåll

Det egna räddningsverkets verksamhet och utvecklandet av samarbetet
De riksomfattande organisationerna inom räddningsbranschen

8.12.3 Studiemetoder

Föreläsningar och att utnyttja publikationer vid inlärningsuppgifter

8.12.4 Studiematerial och -omgivning

Palokuntasopimukset Suomessa - loppuraportti SSPL 2010
Sopimuspalokuntien lähtövarmuus. SSPL julkaisu 2013
Palokuntayhdistys toimii. SSPL julkaisu 2012
Det egna räddningsverkets servicenivåbeslut

8.13 Grunderna i samhällets beredskap och räddningsverkets roll och åligganden för att ordna beredskapen (8 h)

8.13.1 Kunskapsmålsättningar

Efter utbildningsavsnittet skall eleven kunna:

- förklara räddningsväsendets och avtalsbrandkårens roll som en del av samhällets beredskap
- förklara avtalsbrandkårens roll vid störningar och undantagsförhållanden i samhället

8.13.2 Innehåll

Kunskaper om samhällets beredskapssystem

8.13.3 Studiemetoder

Föreläsningar och att utnyttja publikationer vid inlärningsuppgifter

8.13.4 Studiematerial och -omgivning

Beredskapslag 1552/2011
Säkerhetsstrategi för samhället (YTS), Statsrådets principbeslut 2017
Föreläsningmaterial och material i Moodle

8.14 Anvisningar för studierna

8.14.1 Utförandet

Läroplanen berättar hur studierna skall utföras och preciseras närmare i planen för förverkligandet. Studierna kan innehålla olika arbeten som hänför sig till utbildningen som närstudier, mångformiga studier eller deltagande i studier via nätverket, utförande av olika inlärningsuppgifter, planering av övningar, deltagande i övningar på övningsområdet, redskapsunderhåll eller att förbereda sig för färdighetsprov och tentamina.

Eleven kan två gånger under studietiden förnya ett underkänt utförande i enlighet med de krav för godkännande som finns. Eleven kan komplettera sitt utförande genom att komma överens om detta med kursens ansvarsutbildare.

Studieprestationen kan underkännas om eleven har gjort sig skyldig till fusk under utförandet. En elev som inom Räddningsinstitutets krets gjort sig skyldig till fusk kan straffas. I enlighet med lagen om Räddningsinstitutet (607/2006), paragraferna 30 och 31, stadgas om straff och förfarande i disciplinära ärenden. Hur man gör en begäran om omprövning finns det stadgat om i lagen om Räddningsinstitutet, paragraferna 37 och 38.

8.14.2 Utvärdering av avtalsbrandkårens befälskurs och registrering

Utvärdering avser alla de åtgärder med vars hjälp man styr och kontrollerar hur elevernas studier har uppnått målsättningarna. Med hjälp av utvärderingen stöder man eleven att nå de kunskapsmässiga målsättningarna som finns nämnda i läroplanen. Förutom utbildarna kan också t.ex. eleverna själv delta i utvärderingen. Elevernas prestationer bedöms genom att man jämför dessa mot de målsättningar som finns i läroplanen.

Vid bedömningen betonar man också, att kontinuerligt ta prestationerna i beaktande. På så sätt kan elevens noggrannhet, aktivitet, frånvaro, hur man utför uppgifterna samt övriga motsvarande aspekter inverka på bedömningen. Den kontinuerliga utvärderingen är oftast rätt så subjektiv, så man skall noga överväga denna bedömningsmetod om man på ett pålitligt sätt med konventionella metoder kan bedöma hur man når målen.

Kursen innehåll, kunskapsmålsättningar, principer för bedömningen och skalor slås fast i läroplanen och presenteras i början av varje utbildningsavsnitt.

I slutet av befälskursen för avtalspersonalen ordnas en utvärdering av kunnandet där man evaluerar hur man nått upp till kursens målsättning och hur man behärskar de centrala delarna i kursinnehållet. Ett godkänt utförande kräver 50 % rätt. Eleven har rätt att förnya testet en gång under kurstiden. Om eleven trots detta inte klarar av att utföra utvärderingen på ett godkänt sätt skall han gå igenom

kursmaterialet på nytt och kan då utföra en ny utvärderingsprocess tidigast tre månader efter det första tillfället. För ett godkänt utförande används en numerisk skala från 1 till 5 enligt följande:

- 5 = berömligt
- 4 = mycket bra
- 3 = bra
- 2 = nöjaktigt
- 1 = nöjaktigt

Eleven skall ges möjlighet att bekanta sig med bedömningen av studieprestationer i skriftlig form eller i en annan lagrad form. Prestationerna lagras i sex månader efter det att resultaten publicerats. Eleven skall också ge en skriftlig respons i slutet av kursen. Denna respons kommer att användas för att utveckla kursen.

Ett intyg delas ut till de personer som klarat av kursen på ett godkänt sätt. Intyget innehåller uppgifter om kursens omfång i studiepoäng, studieavsnitt och dess omfång i timmar samt en beskrivning i ord för allmänvitsordet från kursen.

8.14.3 Rättelseyrkan

Den elev som är missnöjd med bedömningen eller beslutet om valideringen av tidigare inhämtad kunskap kan be om en rättelse av den som gjort beslutet inom 14 dagar efter det, att eleven fått resultatet av bedömningen eller valideringen inkluderande motiveringar. Rättelseyrkan bör besvaras inom 14 dagar från det rättelseyrkan anlänt. Vidare kan en elev som är missnöjd med bedömningen eller valideringsbeslutet begära om upprättelse av Räddningsinstitutets upprättelse- och disciplinnämnd inom 14 dagar efter det att han fått information om beslutet (lagen om Räddningsinstitutet § 37 och 38).

9 Läroplan för kurs för industribrandchef i bisyssla (6 sp)

9.1 Allmänt

Räddningsinstitutet huvudmålsättningen är ett högklassigt utbildningssystem med vars hjälp man tryggar en kvalitativt god utbildning för avtalsbrandkårernas personal på olika håll i Finland. Arbetsbilden för en industribrandchef har i Finland under den senaste tiden förändrats från att vara en brandchef till att vara ansvarsperson för industrianläggningens eller företagets totala säkerhet samt att vara den person som utvecklar säkerheten. Kursen för industribrandchef i bisyssla har utvecklats så, att den motsvarar de förändrade kraven. Reformen av räddningslagen, räddningsväsendets omorganisering samt förändringarna i och utvecklandet av räddningsväsendets utbildningssystem ställer krav på förändringar också i denna kurs.

9.2 Inträdeskrav till kursen för industribrandchef i bisyssla

Elever till denna kurs väljs i första hand ut bland personer som vid sidan av sin huvudsyssla verkar inom industrianläggningens eller affärsverkets säkerhetsorganisation. Valet av elever görs av Räddningsinstitutet utgående från behovsprövning med beaktande av den sökandes position i företagets säkerhetsorganisation samt möjliga rekommendationer från arbetsgivaren, räddningsmyndigheten och försäkringsbolag. Om det finns flera sökande från samma företags en och samma verksamhetspunkt, begärs vid behov att företaget prioriterar de sökande.

9.3 Identifiering och validering av tidigare inhämtad kunskap och kompetens (AHOT)

För kursen för industribrandchef i bisyssla kan man räkna sig till godo tidigare utförda kurser och utbildningar. Tillgodoräkandet kan gälla kursen som helhet eller delar av den. Vid utvärderingen av tillgodoräkandet är utgångspunkten kursens kunskapsmålsättningar. Vid utvärderingen beaktar man också omfattningen, innehållet samt tidpunkten för de tidigare studierna.

Processen för tillgodoräkandet inleds endast på studerandes eget initiativ. Gällande de formella studierna har den studerande skyldighet att visa sitt kunnande och han skall visa upp kopior av de betyg från de studier han hänvisar till. Tillgodoräknade sökes av den som ansvarar för befälsutbildningen inom Räddningsinstitutet. Beslut om tillgodoräkande görs av utbildningschefen på framställning av den som ansvarar för befälsutbildningen för avtalspersonalen. I princip godkänns inte studier som är äldre än tio år.

Gällande den icke-formella och informella utbildningen har den studerande möjlighet att inleda AHOT-processen via en skriftlig anhållan ut vilken framgår det vilka kunskaper han har samt hur och varifrån dessa är inhämtade. Uppgifterna skall på begäran kunna påvisas med pålitliga dokument. Utgående från den skriftliga anhållan kan den studerande beviljas rätt att visa sitt kunnande med ett yrkesprov eller man kan tillgodoräkna tidigare studier och/eller erfarenhet så, att detta motsvarar kursen.

9.4 Arbetsbilden för industribrandchef i bisyssla

Industri- eller anstaltbrandchefen är en person som företaget eller anläggningen utsett och som ansvarar för anläggningens brandskydds- och säkerhetsorganisations verksamhet, förutom att denna fungerar effektivt och kvalitativt bra, också för förebyggande åtgärder och beredskapsåtgärderna inom anläggningen. Uppdraget kan vara ett heltidsjobb eller som en bisyssla till den egna huvudsakliga sysslan. För uppdraget som brandchef behöver man administrativt kunnande, kunskaper i ledning, mångsidig beredskap att planera, kunskaper i att förbygga olyckor, kunskaper om räddningsverksamhet och befolkningsskydd och kunskaper i att bygga upp en positiv bild av företaget.

Arbetsbilden varierar från anläggning till anläggning och beror på företagets eller anläggningens karaktär. Den primära uppgiften för en industri- eller anläggningsbrandchef är att ta hand om fabriken eller anläggningens planering och organisering av förebyggande åtgärder och naturligtvis att ta hand om de operativa åtgärderna vid olyckstillbud eller bekämpningsåtgärderna vid olika skador. Omfånget för och karaktären på dessa åtgärder varierar beroende på bransch. Förutom detta behövs ledning och övervakning för att saker och ting sköts enligt vad man kommit överens om.

Ett betydande uppdrag är ändå att se till, att företagets hela personal är utbildad och att förebyggande praxis smälter in naturligt i det alldagliga arbetet. Chefens uppgift är att få företagets personal och den möjliga industribrandkårens deltagare att fullhjärtat delta i verksamheten. Han delegerar uppgifter, stöder och leder att uppgifterna blir skötta samt sporrar personalen. Chefen skall behärska grunderna i hur man motiverar personalen. Han skall också ha goda egenskaper i växelverkan och underhandlingsförmåga.

En anläggnings säkerhets- och brandskyddsorganisations tjänster produceras alltid av medlemmarna. Brandchefen skall säkerställa personresurserna så, att man uppnår de säkerhetsmålsättningar som företaget ställt upp. Man bör också ta hand om personalens kunnande, utbildning och att trygga kontinuiteten. Brandchefen är ansvarig för brandskyddsorganisationens verksamhetsatmosfär och för att stöda motivationen att delta i arbetet.

Anläggningens brandskyddsorganisation behöver tillräckligt med redskap och annan utrustning med beaktande av företagets karaktär. Brandchefens roll är att hålla företagets ledning uppdaterad om nivån på släcknings- och räddningsverksamheten samt förhandla med företagets ledning om anskaffandet av nödvändiga resurser för verksamheten. Brandchefen ansvarar också för brandkårens budgetering och ekonomi.

Industri- och anläggningsbrandchefens uppdrag är att sköta företagets kontakter till olika myndigheter och intressegrupper som räddningsverket, polisen, osv.

Brandchefen är den högsta ledaren för fabriken eller anläggningens brandskyddsorganisation. Delegering är en central åtgärd för att dela på bördan och samtidigt säkerställa beredskapen och kontinuiteten. Detta förutsätter t.ex. att även vicechefen och gruppcheferna utbildas i att vara beredda att ta motsvarande ledningsansvar.

9.5 Målsättningarna för kursen för industribrandchef i bisyssla

9.5.1 Värdegrunden för utbildningen av industribrandchef i bisyssla

Industri- och anstaltsbrandkårerna behöver personal som har kunskaper och vilja att kontinuerligt lära sig nytt och som således är beredda och förnya sitt eget kunnande. Med kunnande förstår man allt oftare att man behärskar omfattande arbets- och verksamhetshelheter. Jämsides med det omfattande kunnandet förutsätter man oftast också ett starkt specialkunnande samt en personlig förbindelse att utveckla sig själv, gruppen och samfundet. Organisationerna blir plattare och beslutstagandet splittras vilket är utmanande. De sakkunnigas ansvar framhävs.

Personaltillväxt och utveckling är en kontinuerlig personlig inlärningsprocess: vid sidan av utvecklande av räddningsväsendets grunder för kunskap och färdigheter är det också viktigt att vara öppen för att förstå förändringar inom föreställningar, inställningar och värderingar.

Förutom en stadig grund behövs allt oftare för uppdragen och verksamheten processliknande, tekniska och av räddningsväsendets kunnande oberoende allmänna färdigheter som t.ex.

- beredskap att utveckla praxis och att anamma nya verksamhetssätt som hjälper till att behärska osäkerheten i ett föränderligt samhälle och arbetsliv
- förmåga att utvärdera och utveckla sina egna färdigheter att växelverka
- förmåga för ett gott professionellt samarbete med andra
- förmåga att styra, stöda och uppmuntra personalen att utnyttja sitt eget kunnande och att utveckla sina färdigheter
- förmåga att gestalta det framtida samhället och att väcka initiativrikedom för att förändra föråldrade eller icke fungerande praxis

Personalens kunnande är också kunskap om värderingar: att förbinda sig till räddningsväsendets värderingar hjälper till att kunna handla rätt i yrket, arbetslivet och samhället.

9.5.2 Kunskapsmässig målsättning

Avtalspersonalens kurser har beskrivits utgående från de målsättningar som satts upp för kunnandet. Målet för studierna (learning outcomes) beskriver vad elev förväntas kunna när kurshelheten är utförd. Man strävar till, att beskriva vad eleven vet, förstår eller klarar av att utföra som ett resultat av studierna.

Som grund för målsättningarna finns de kunskapsbehov som är i en central roll för att avtalspersonalens verksamhet skall vara lyckad. Kursens målsättningar har gjorts upp för en miniminivå. Genom att fastställa målsättningar för kunnande och utvärdering ser man till, att varje elev får åtminstone de kunskaper, färdigheter och den inställning som är grundläggande för att klara av uppdragen och för att kontinuerligt bygga på sina kunskaper i framtiden.

Målsättningarna är gjorda så, att de innehåller följande saker: ett verb, som berättar vad man väntar sig att eleven kan göra i slutet av kursen; ett eller flera ord som beskriver sakerna som eleven har att

göra med; ett eller flera ord som beskriver att man uppnått kunskapen. De olika kunskapsnivåerna har beskrivits genom att bearbeta Blooms taxonomi på följande sätt:

1. Nivån minnas

Att minnas kan definieras som en förmåga att hålla i minnet eller att i minnet återskapa saker utan att man nödvändigtvis förstår sakerna. I denna läroplan används bl.a. följande verb på minnesnivån: *definiera, känna igen, lista, beskriva, göra efter, komma ihåg.*

2. Nivån förstå

Att förstå kan definieras som en förmåga att tolka den information man lärt sig. I denna läroplan används bl.a. följande verb på nivån att förstå: *förklara, skilja åt, rapportera, bistå, utvärdera.*

3. Nivån tillämpa

Att tillämpa kan definieras som förmåga att använda saker man lärt sig i nya situationer eller förmåga att använda idéer och begrepp vid problemlösning. I denna läroplan används bl.a. följande verb på nivån att tillämpa: *använda, välja, handla, applicera, utföra, förverkliga, föreslå, göra.*

4. Nivån analysera

Att analysera kan definieras som förmåga att dela upp informationen i komponenter och söka förhållanden och idéer mellan dessa (förmåga att förstå en organisatorisk struktur). I denna läroplan används bl.a. följande verb på nivån att analysera: *analysera.*

5. Nivån utvärdera

Att värdera definieras som förmåga att utvärdera värdet av tankar och lösningar: *utvärdera, dra slutsatser, motivera.*

6. Nivån skapa

Att skapa kan definieras som förmåga att utvärdera och värdera material för ett visst ändamål samt förmåga att få till stånd någonting nytt: *bygga upp, utvidga, utveckla.*

9.5.3 Målsättningar för kursen för industribrandchef i bisyssla

Den som utfört kursen för industribrandchef i bisyssla kan

På nivån minnas

- berätta om lagstiftningen gällande räddningsväsendet och om räddningsväsendets administrativa organisationer
- berätta om industri- och anläggningsbrandkårens uppdrag inom räddningsväsendet

På nivån förstå

- förklara och motivera helheten avtalspersonalens utbildningssystem samt hur detta inverkar på räddningsverksamheten
- planera brandkårens verksamhet

- förklara de åligganden som brandkårens påläggs genom brandkårsavtalet
- förstå betydelsen av riskhantering och trygg ledning för räddningsuppdrag och övningar
- förklara kraven gällande arbets säkerhetslagstiftningen
- förklara ledningssystemet för räddningsverksamheten och vilka befogenheter en person som tillfälligt leder räddningsverksamheten har
- använda ledarskapet för att förstärka brandkårens medlemmars motivation
- rekrytera
- förklara ledarens betydelse för den personliga säkerheten
- upprätthålla och utveckla personalens funktionsförmåga
- förklara vad en positiv offentlig bild betyder för brandkåren och räddningsbranschen
- förklara betydelsen av samarbetet med intressegrupper och myndigheter för att trygga brandkårens verksamhetsförutsättningar
- internt utbilda om byggnadsteknisk brandsäkerhet, brandteknisk apparatur och brandorsaksutredning

På nivån tillämpa

- leda sin industri- eller anstaltsbrandkår på så sätt, att de krav som ställs på brandkåren i brandkårsavtalet uppfylls
- planera och leda den säkerhetsupplysning som industri- eller anstaltsbrandkåren utför på det sätt som överenskommit med räddningsverket
- tillämpa arbets säkerhetslagstiftningen i praktiken
- för sin egen del upprätthålla brandkårens och räddningsbranschens positiva offentlighetsbild

På nivån analysera

- utvärdera och utveckla sin industri- eller anstaltsbrandkårs verksamhet

9.6 Undervisningsmetoder vid utbildningen av industribrandchef i bisyssla

Att lära sig är i grund och botten att individuellt och kontinuerligt bygga och bygga upp en beredskap för nya kunskapsbegrepp och färdigheter att kontinuerligt ge den betydelse för sakerna som krävs. Varje elev bygger upp sina yrkesmässiga begrepp utgående från sin egen livshistoria, sina arbets erfarenheter, organisationens traditioner samt de förväntningar eleven har på framtiden. En målsättning med utbildningen är att motivera till en kontinuerlig utveckling av sig själv.

Utbildningen binds målmedvetet till elevernas arbets erfarenhet, de nuvarande uppgifterna och arbetsorganisationen samt till de utvecklingsutmaningar som i den nära framtiden finns inom räddningsväsendet. Utbildningen riktar in sig på att man skall nå kunskapsmålen och att man skall omfatta principen för livslångt lärande. Eleven är den som själv är ansvarig för inlärningsprocessen.

9.7 Kurs för industribrandchef i bisyssla

9.7.1 Förverkligandet av läroplanen för kursen för industribrandchef i bisyssla

Kursen för industribrandchef i bisyssla består av två närstudieperioder vardera två veckor långa, en självstudieuppgift mellan dessa perioder samt av ett kursprov. Kursens omfattning är sex studiepoäng (6 sp) vilket i medeltal betyder ca 160 timmar studier. Ett betyg delas ut från kursen.

9.7.2 Utbildningsavsnitt för kursen för industribrandchef i bisyssla

Förebyggande av olyckor	2,5 sp
Räddningsverksamhet	2,5 sp
Ledning och administration	1,0 sp

Närmare presentation av de olika avsnitten:

9.8 Förebyggande av olyckor (2,5 sp)

9.8.1 Kunskapsmålsättningar

Efter utbildningsavsnittet skall eleven kunna:

- räkna upp riskbegreppen, den teoretiska bakgrunden till riskhanteringen samt de allmännaste metoderna för riskhantering inom industrin och försäkringsverksamheten
- göra interna brandsyner i företaget samt delta som företagets representant i granskningar som görs av myndighet
- målsättningarna och metoderna för den byggnadstekniska säkerheten samt kunna utnyttja informationen vid planering av företagets byggnadsprojekt
- motivera hur viktiga brandteknisk utrustning är gällande fastigheternas säkerhetsteknik och på så vis också för förebyggandet av olyckor
- ordna utbildning för personalen i enlighet med räddningsplanerna
- förklara de allmänna åliggande som företaget har gällande beredskap inför undantagsförhållanden

9.8.2 Innehåll

Riskhantering
Byggnadsteknisk brandsäkerhet
Brandsyner
Brandteknisk utrustning
Säkerhetsupplysning och -utbildning
Beredskap

9.8.3 Studiemetoder

Närstudier, inlärningsuppgifter och deltentamen

9.8.4 Studiematerial och utbildningsomgivning

Moodle studieportalen
Föreläsningsmaterial

9.9 Räddningsverksamhet (2,5 sp)

9.9.1 Kunskapsmålsättningar

Efter utbildningsavsnittet skall eleven kunna:

- förklara i huvuddrag de lagbundenheter som gäller för hur en brand utvecklar sig och hur farliga ämnen sprider sig
- berätta om de formationer som används vid räddningsverksamheten samt deras verksamhetsmodeller och resurser vid olika olyckstillfällen
- organisera sakkunnig hjälp åt ledaren för räddningsverksamheten vid ett olyckstillbud
- fungera som ledare för räddningsverksamheten tills en räddningsmyndighet anländer
- ta hand om de åtgärder som krävs efter ett olyckstillbud

9.9.2 Innehåll

Släcknings- och räddningsteknik
Brandfysik
Farliga ämnen
Ledande av räddningsverksamhet
Restvärdesräddning

9.9.3 Studiemetoder

Närstudier, inlärningsuppgifter och deltentamen

9.9.4 Studiematerial och utbildningsomgivning

Moodle studieportalen
Föreläsningsmaterial

9.10 Ledning och administration (1 sp)

9.10.1 Kunskapsmålsättningar

Efter utbildningsavsnittet skall eleven kunna:

- förklara vilka uppgifter som hör till en industribrandchef i bisyssla
- berätta om de centrala delarna i räddningslagstiftningen
- grunderna i planering av brandkårens verksamhet
- leda brandkåren bl.a. för att uppfylla åliggandena i brandkårsavtalet

9.10.2 Innehåll

Ledning
Administration
Industribrandchefens roll och arbetsbild

9.10.3 Studiemetoder

Närstudier, inlärningsuppgifter och deltentamen

9.10.4 Studiematerial och utbildningsomgivning

Moodle studieportalen
Föreläsningsmaterial

9.11 Anvisningar för studierna

9.11.1 Utförandet

Läroplanen berättar hur studierna skall utföras och preciseras närmare i kursens plan för genomförandet. Studierna kan innehålla olika arbeten som hänför sig till utbildningen som närstudier, mångformiga studier eller deltagande i studier via nätverket, utförande av olika inlärningsuppgifter, planering av övningar, deltagande i övningar på övningsområdet, redskapsunderhåll eller att förbereda sig för tentamina.

Eleven kan två gånger under studietiden förnya ett underkänt utförande i enlighet med de krav för godkännande som finns. Eleven kan komplettera sitt utförande genom att komma överens om detta med kursens ansvarsutbildare.

Studieprestationen kan underkännas om eleven har gjort sig skyldig till fusk under utförandet. En elev som inom Räddningsinstitutets krets gjort sig skyldig till fusk kan straffas. I enlighet med lagen om Räddningsinstitutet (607/2006), paragraferna 30 och 31, stadgas om straff och förfarande i disciplinära ärenden. Hur man gör en begäran om omprövning finns det stadgat om i lagen om Räddningsinstitutet, paragraferna 37 och 38.

9.11.2 Utvärdering av kursen för industribrandchef i bisyssla och registrering

Utvärdering avser alla de åtgärder med vars hjälp man styr och kontrollerar hur elevernas studier har uppnått målsättningarna. Med hjälp av utvärderingen stöder man eleven att nå de kunskapsmässiga

målsättningarna som finns nämnda i läroplanen. Förutom utbildarna kan också t.ex. eleverna själv delta i utvärderingen. Elevernas prestationer bedöms genom att man jämför dessa mot de målsättningar som finns i läroplanen.

Vid bedömningen betonar man också, att kontinuerligt ta prestationerna i beaktande. På så sätt kan elevens noggrannhet, aktivitet, frånvaro, hur man utför uppgifterna samt övriga motsvarande aspekter inverka på bedömningen. Den kontinuerliga utvärderingen är oftast rätt så subjektiv, så man skall noga överväga denna bedömningsmetod om man på ett pålitligt sätt med konventionella metoder kan bedöma hur man når målen.

Kursen innehåll, kunskapsmålsättningar, principer för bedömningen och skalor slås fast i läroplanen och presenteras i början av varje utbildningsavsnitt. I slutet av kursen för industribrandchef i bisyssla ordnas en utvärdering av kunnandet där man evaluerar hur man nått upp till kursens målsättning och hur man behärskar de centrala delarna i kursinnehållet. Ett godkänt utförande kräver 50 % rätt. Eleven har rätt att förnya testet en gång under kurstiden. Om eleven trots detta inte klarar av att utföra utvärderingen på ett godkänt sätt skall han gå igenom kursmaterialet på nytt och kan då utföra en ny utvärderingsprocess tidigast tre månader efter det första tillfället. För ett godkänt utförande används en numerisk skala från 1 till 5 enligt följande:

- 5 = berömligt
- 4 = mycket bra
- 3 = bra
- 2 = nöjaktigt
- 1 = nöjaktigt

Eleven skall ges möjlighet att bekanta sig med bedömningen av studieprestationer i skriftlig form eller i en annan lagrad form. Prestationerna lagras i sex månader efter det att resultaten publicerats. Eleven skall också ge en skriftlig respons i slutet av kursen. Denna respons kommer att användas för att utveckla kursen.

Ett intyg delas ut till de personer som klarat av kursen på ett godkänt sätt. Intyget innehåller uppgifter om kursens omfång i studiepoäng, studieavsnitt och dess omfång i timmar samt en beskrivning i ord för allmänvitsordet från kursen.

9.11.3 Rättelseyrkan

Den elev som är missnöjd med bedömningen eller beslutet om valideringen av tidigare inhämtad kunskap kan be om en rättelse av den som gjort beslutet inom 14 dagar efter det, att eleven fått resultatet av bedömningen eller valideringen inkluderande motiveringar. Rättelseyrkan bör besvaras inom 14 dagar från det rättelseyrkan anlänt. Vidare kan en elev som är missnöjd med bedömningen eller valideringsbeslutet begära om upprättelse av Räddningsinstitutets upprättelse- och disciplin-nämnd inom 14 dagar efter det att han fått information om beslutet (lagen om Räddningsinstitutet § 37 och 38).

10 Källor

Anvisning för bedömning och utveckling av räddningspersonalens funktionsförmåga. 2016. Inrikesministeriet. Helsingfors.

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/75318>

BILAGA 1: Anvisning för utvärdering av lämplighetstester

Lämplighetstesterna baserar sig på tester som utförs på räddarkursen. Ett protokoll skall föras över testerna.

Den som skall testas informeras om avsikten med testen och vilken uppgift det är fråga om.

Utrustningen för den som testas är släckningsdräkt.

Förmåga att fungera i trånga och mörka utrymmen

Uppgift: Ta sig fram genom ett rör med en filtermask som andningsskydd.

1. Den personen som testas klär på sig en filtermask som täcker hela ansiktet (bild 1).
2. Personen som skall testas för under en minut vänja sig att andas genom filtermasken.
3. Personen börjar ta sig fram i röret då den som övervakar testen ger lov till det.
4. Då den person som testas rör sig framåt i röret skall de som utför testet skapa oljud t.ex. genom att knacka på rörets utsida.
5. Om den person som testas klarar av hela banan utan att ta av sig andningsskyddet, utan att bli uppskrämd eller utan att några speciella känslottringar syns har testet utförts på ett godkänt sätt.

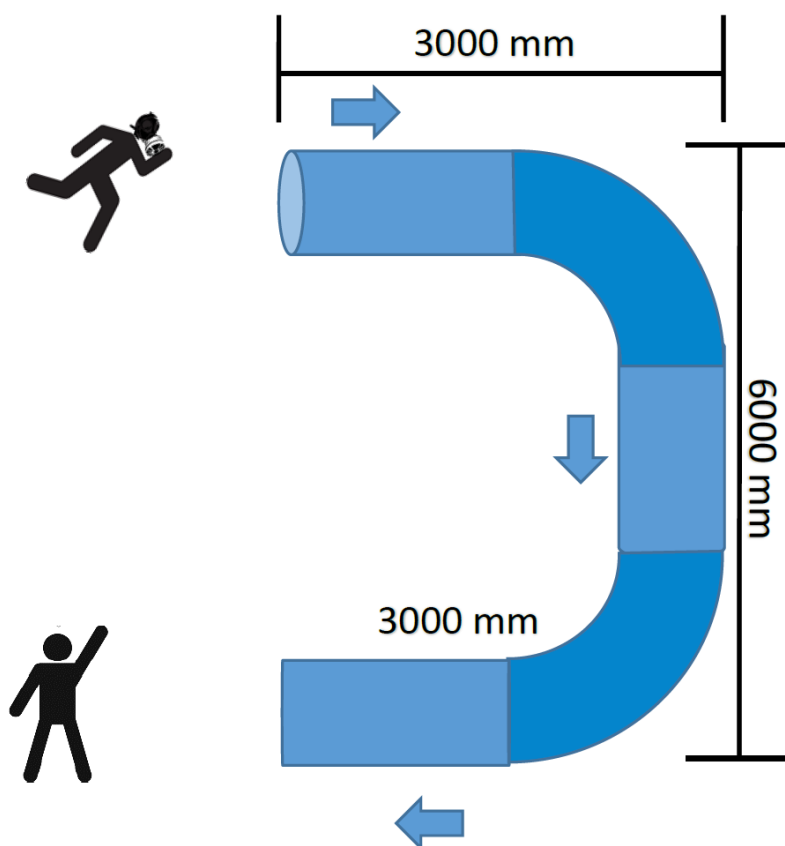

Bild 1. Exempel på andningsskydd dvs. filtermask

Bilder: Pixabay och Nikolai Savolainen

OBS: Ritning är schematisk.

Rörets längd skall vara minst 10 m.

Rörets mått: inre diameter högst 600 mm. De olika rördelarnas längd ca 3000 – 6000 mm och rörets totala längd åtminstone 10 m. Rörets öppningar skall vara försedd med skycken så man kan mörklägga röret.

Förmåga att fungera på ett område med risk för fall.

Uppgift: Klättra upp på en stege till 3 m höjd.

1. Personen som skall testas fäst i fallskyddsutrustning som hindrar att han kan falla från stegen och som stoppar upp fallet på ett säkert sätt om personen skulle falla.
2. Den person som skall testas klättrar upp till ca tre meters höjd på en stege.
3. Uppe på stegen skall den person som testas, på order av övervakaren, lossa ena handen från stegen och samtidigt lätta på ena foten. Efter detta gör övervakaren några frågor för att utvärdera hur personen på stegen behåller sin funktionsförmåga.
4. När personen på stegen för lov av övervakaren klättrar han ner på normalt sätt.
5. På marken ställer övervakaren ännu några frågor till den person som testas om hans känslor gällande höjden och antecknar sina observationer i blanketten.

Stegarna kan vara fasta eller lösa stegar. Om man använder lösa stegar skall en person hela tiden stöda stegen då personen klättrar på stegen eller så skall man se till, att den lösa stegen är fäst på ett annat tillförlitligt sätt.

Allmänt om fobier

Rädsla kan kännas oöverkomlig och begränsa en persons rationella beteende. Rädsla kan hänföra sig till specifika saker eller situationer. I allmänhet är det rädsla för bl.a. höjder, slutna och/eller mörka utrymmen som är de vanligaste.

Varför är en människa rädd?

- Rädslan är en normal reaktion på en hotande situation. Avsikten med detta är att varna människan för fara.
- Om människan t.ex. ser en orm i skogen hör det till, att kroppen skapar en skräckreaktion vid detta tillfälle. Det finns ändå ingen anledning till en längre pågående rädsla för ormar.
- Egentlig fobi är det fråga om då skräckreaktionen "blir på" som en konstant varning. Vid för stor rädsla har människans hjärna på sätt och vis lurats att skapa skräckreaktioner i situationer då det inte är nödvändigt.

Det lönar sig att möta sina rädslor

- En människa som lider av kraftig fobi strävar i allmänhet till att på alla möjliga sätt undvika saker eller situationer som skapar rädsla. I samband med detta förstärks dessa känslor utan att man märker detta.
- Det effektivaste sättet att slippa av med sin fobi är att småningom utsätta sig för orsaken till sin rädsla. Med denna metod kan man få bra resultat även på en kort tid.
- Det kan kännas ångestfyllt att utsätta sig men i små steg och vid behov med professionell hjälp är det helt tryggt sätt.
- Genom att utsätta sig lär man sig så småningom att kontrollera sin rädsla och får förtroende för att man nog klarar av situationen.
- Då man möter den skrämmande situationen tillräcklig många gånger lär sig hjärnan så småningom att situationen inte är farlig. Genom att utsätta sig lär man sig "av" med den överflödiga rädslan.

Rädsla är en normal reaktion på en hotfull situation. Avsikten med rädslan är att varna människan för fara. en människa som lider av kraftig fobi strävar ofta att på alla möjliga sätt undvika saker eller situationer som framkallar rädslan. Som en följd av detta blir oftast rädslan mycket kraftigare utan att man egentligen lägger märke till det.

Källa, på finska: https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00394

På svenska hittar man uppgifter om fobi på:

<https://www.1177.se/sjukdomar--besvar/psykiska-sjukdomar-och-besvar/angest/fobier/>).